

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 6 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีรายละเอียดการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1.1 สภาพสังคมของเกษตรกร

สภาพสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการผลิตทุเรียน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 สภาพสังคมของเกษตรกร

n = 52

สภาพสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	37	71.15
หญิง	15	28.85
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	8	15.38
41 – 54 ปี	9	17.31
55 – 68 ปี	23	44.23
มากกว่าหรือเท่ากับ 69 ปี	12	23.08
Min = 30 Max = 79 $\bar{X}$ = 58.558 SD = 13.353		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

n = 52

สภาพสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
มัธยมศึกษา	14	26.92
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	28.85
ปริญญาตรี	14	26.92
ปริญญาโท	3	5.77
ปริญญาเอก	6	11.54
ประสบการณ์ในการผลิตทุเรียน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8 ปี	16	30.77
9-24 ปี	25	48.08
มากกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	11	21.15
Min = 2 Max = 55 $\bar{X}$ = 15.885 SD = 14.252		
ระยะเวลาสมาชิกกลุ่มชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี	28	53.85
8-15 ปี	18	34.62
มากกว่าหรือเท่ากับ 16 ปี	6	11.54
Min = 1 Max = 28 $\bar{X}$ = 6.837 SD = 7.078		
การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ระดับอำเภอ	29	55.77
อาสาสมัครหมู่บ้าน	13	25.00
ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ระดับจังหวัดนนทบุรี	11	21.15
ศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์ทุเรียน	7	13.46
ศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริม	1	1.92
ผลผลิตทางการเกษตร		

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์สภาพสังคมของเกษตรกร พบว่า

1.1.1 เพศ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.15 เป็นเพศชาย และร้อยละ 28.85 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.23 มีอายุระหว่าง 55–68 ปี รองลงมาร้อยละ 23.08 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 69 ปี ร้อยละ 17.31 มีอายุระหว่าง 41–54 ปี และร้อยละ 15.38 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุด 30 ปี มากที่สุด 79 ปี และมีอายุเฉลี่ย 58.56 ปี ($SD = 13.353$)

1.1.3 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.85 มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 26.92 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 26.92 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 11.54 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และร้อยละ 5.77 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท

1.1.4 ประสบการณ์ในการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.08 มีประสบการณ์ในการผลิตทุเรียน 9–24 ปี รองลงมาร้อยละ 30.77 มีประสบการณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8 ปี และร้อยละ 21.15 มีประสบการณ์มากกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี โดยมีประสบการณ์น้อยที่สุด 2 ปี มากที่สุด 55 ปี และมีค่าเฉลี่ย 15.89 ปี ($SD = 14.252$)

1.1.5 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.85 มีระยะเวลาเป็นสมาชิกละน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี รองลงมาร้อยละ 34.62 เป็นสมาชิก 8–15 ปี และร้อยละ 11.54 เป็นสมาชิกมากกว่าหรือเท่ากับ 16 ปี โดยมีระยเวลาน้อยที่สุด 1 ปี มากที่สุด 28 ปี และมีค่าเฉลี่ย 6.84 ปี ($SD = 7.078$)

1.1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.77 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ระดับอำเภอ ร้อยละ 25.00 เป็นอาสาสมัครหมู่บ้าน ร้อยละ 21.15 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ระดับจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 13.46 เป็นสมาชิกศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์ทุเรียน และร้อยละ 1.92 เป็นสมาชิกศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริมผลผลิตทางการเกษตร

1.2 สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ แรงงานหลัก จำนวนแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนต่อปี รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน พื้นที่ปลูกทุเรียน การปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ และ

แหล่งเงินทุนสำหรับการผลิตทุเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 52

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรงงานหลัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สมาชิกในครอบครัว	48	92.31
คนงานในท้องถิ่น	18	43.62
แรงงานต่างด้าว	1	1.92
จำนวนแรงงาน		
มีจำนวนแรงงานหญิง		
0 คน	24	46.15
1 คน	20	38.46
2 คน	6	11.54
4 คน	2	3.85
มีจำนวนแรงงานชาย		
0 คน	7	13.46
1 คน	32	61.54
2 คน	9	17.31
3 คน	4	7.69
ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนต่อปี		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	22	42.31
10,001 – 50,000 บาท	18	34.61
มากกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท	12	23.08
Min = 2,000 Max = 400,000 $\bar{X}$ = 54,807.692 SD = 97,290.104		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

n = 52

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน		
ยังไม่ได้จำหน่าย	35	67.31
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 49,999 บาท	9	17.31
50,000 – 69,999 บาท	2	3.85
มากกว่าหรือเท่ากับ 70,000 บาท	6	11.54
Min = 3,000 Max = 900,000 $\bar{X}$ = 46,903.846 SD = 17,4138.131		
พื้นที่ปลูกทุเรียน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ไร่	30	57.69
5 – 6 ไร่	15	28.85
มากกว่าหรือเท่ากับ 7 ไร่	7	13.46
Min = 1 Max = 12 $\bar{X}$ = 3.896 SD = 2.554		
การปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผัก	7	13.46
ไม่ผล	46	88.46
แหล่งเงินทุนสำหรับการผลิตทุเรียน		
ใช้เงินทุนของตนเอง	50	96.15
กู้ยืม	1	1.92
รับการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน	1	1.92

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรของเกษตรกรพบว่า

1.2.1 แรงงานหลักในการทำสวนทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.31 ใช้แรงงานหลักจากสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 43.62 ใช้คนงานในท้องถิ่น และร้อยละ 1.92 ใช้แรงงานต่างด้าว

1.2.2 จำนวนแรงงานในการทำสวนทุเรียน พบว่า

1) จำนวนแรงงานหญิง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 46.15 ไม่มีแรงงานหญิง ร้อยละ 38.46 มีแรงงานหญิง 1 คน ร้อยละ 11.54 มีแรงงานหญิง 2 คน และร้อยละ 3.85 มีแรงงานหญิง 4 คน

2) จำนวนแรงงานชาย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 61.54 มีแรงงานชาย 1 คน ร้อยละ 17.31 มีแรงงานชาย 2 คน ร้อยละ 13.46 ไม่มีแรงงานชาย และร้อยละ 7.69 มีแรงงานชาย 3 คน

1.2.3 ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนต่อปี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.31 มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 34.61 มีค่าใช้จ่าย 10,001–50,000 บาท และร้อยละ 23.08 มีค่าใช้จ่ายมากกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท โดยมีค่าน้อยที่สุด 2,000 บาท มากที่สุด 400,000 บาท ค่าเฉลี่ย 54,807.692 บาท ($SD = 97,290.104$)

1.2.4 รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.31 ยังไม่ได้จำหน่ายทุเรียน ร้อยละ 17.31 มีรายได้จากการจำหน่ายทุเรียนไม่เกิน 49,999 บาท ร้อยละ 3.85 มีรายได้ 50,000–69,999 บาท และร้อยละ 11.54 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 70,000 บาท โดยมีค่าน้อยที่สุด 3,000 บาท มากที่สุด 900,000 บาท ค่าเฉลี่ย 46,903.846 บาท ($SD = 174,138.131$)

1.2.5 พื้นที่ปลูกทุเรียน พบว่า 1 ไร่ มากที่สุด 12 ไร่ ค่าเฉลี่ย 3.896 ไร่ ($SD = 2.554$)

1.2.5 การปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.46 ปลูกไม้ผลชนิดอื่น ๆ ร่วมกับทุเรียน และร้อยละ 13.46 ปลูกผัก

1.2.5 แหล่งเงินทุนสำหรับการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96.15 ใช้เงินทุนของตนเอง ร้อยละ 1.92 กู้ยืม และร้อยละ 1.92 ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเอกชน

ตอนที่ 2 ลักษณะการผลิตทุเรียนและปัญหาในการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย 1) สภาพการผลิตทุเรียน 2) ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน 3) ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) ความรุนแรงของปัญหาในการผลิตทุเรียนที่พบในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

2.1 สภาพการผลิตทุเรียน

สภาพการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอบางกรั้ว จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สภาพพื้นที่สวนทุเรียน การวิเคราะห์ดิน จำนวนต้นทุเรียน พันธุ์ทุเรียนหลัก ลักษณะของสวนทุเรียน ระยะห่างของการปลูกต้นทุเรียน แหล่งน้ำที่ใช้ในสวนทุเรียน การตรวจวัดค่าความเค็มของแหล่งน้ำ วิธีการให้น้ำ ช่วงเวลาการรดน้ำ ระยะเวลาการให้น้ำ การใช้ปุ๋ย ศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด การตัดแต่งกิ่ง และการทำการเกษตรอื่นๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ลักษณะการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพพื้นที่สวนทุเรียน		
ที่ดอน	15	28.45
ที่ลุ่ม	37	71.55
การวิเคราะห์ดิน		
มีการวิเคราะห์	33	63.46
ไม่มีการวิเคราะห์	19	36.54
จำนวนต้นทุเรียนทั้งหมดในสวน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ต้น	32	61.54
41 – 120 ต้น	15	28.85
มากกว่าหรือเท่ากับ 121 ต้น	5	9.62
Min = 5 Max = 500 $\bar{X}$ = 61.673 SD = 80.542		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์ทุเรียนหลักในสวน		
หมอนทอง	49	94.23
ก้านยาว	2	3.85
ชะนี	1	1.92
ลักษณะของสวนทุเรียน		
ปลูกแบบยกร่องสวน	46	88.46
ปลูกโดยไม่ต้องยกร่องสวน	6	11.54
ระยะห่างของการปลูกต้นทุเรียน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 เมตร	26	50.00
5 – 6 เมตร	16	30.77
มากกว่าหรือเท่ากับ 7 เมตร	10	19.23
Min = 2 Max = 8 $\bar{X}$ = 5.077 SD = 1.667		
แหล่งน้ำที่ใช้ในสวนทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แหล่งน้ำธรรมชาติ	37	71.15
น้ำประปา	42	80.77
การตรวจวัดค่าความเค็มของแหล่งน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
มีการตรวจวัด	42	80.77
ไม่มีการตรวจวัด	10	19.23
วิธีการให้น้ำทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สปริงเกอร์	31	59.62
สายยางรดน้ำ	30	57.69
ใช้เรื่อรดน้ำ	6	11.54
อุปกรณ์ดักรดน้ำ	3	5.77
ช่วงเวลาการรดน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เช้า	44	84.62
เย็น	21	40.39
กลางวัน	1	1.92

ตารางที่ 6 (ต่อ)

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาการให้น้ำต้นทุเรียนช่วงก่อนเก็บเกี่ยว (n = 49)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ชั่วโมง	14	28.57
3 – 4 ชั่วโมง	29	59.18
มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ชั่วโมง	6	12.24
Min = 1 Max = 7 $\bar{X}$ = 1.590 SD = 3.019		
ระยะเวลาการให้น้ำต้นทุเรียนในช่วงหลังเก็บเกี่ยว (n = 46)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ชั่วโมง	11	23.91
3 – 4 ชั่วโมง	30	65.22
มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ชั่วโมง	5	10.87
Min = 1 Max = 7 $\bar{X}$ = 1.692 SD = 2.962		
ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปุ๋ยเคมีก่อนเก็บเกี่ยวสูตร	32	61.54
16-16-16	25	48.08
22-33-33	1	1.92
7-21-21	1	1.92
25-7-8	2	3.85
8-24-24	3	5.77
ปุ๋ยเคมีหลังเก็บเกี่ยวสูตร	15	28.85
16-16-16	13	25.00
15-16-20	2	3.85
ปุ๋ยอินทรีย์ประเภท	39	75.00
มูลสัตว์	16	30.77
ปุ๋ยหมัก	21	40.39
ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	2	3.85

ตารางที่ 6 (ต่อ)

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศัตรูพืชที่พบในสวนทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วัชพืช	34	65.39
โรคพืช	43	82.69
แมลงศัตรูพืช	47	90.39
สัตว์ศัตรูพืช	27	51.92
การป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
ปฏิบัติโดย	45	86.54
ใช้สารเคมี	22	42.31
ใช้เครื่องจักรกล	13	25.00
ใช้กับดักสัตว์	1	1.92
ใช้วิธีผสมผสาน	9	17.30
ไม่ปฏิบัติ	7	13.46
การตัดแต่งกิ่งทุเรียน		
ปฏิบัติ	47	90.39
ไม่ปฏิบัติ	5	9.62
ช่วงเวลาในการตัดแต่งกิ่งทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปฏิบัติก่อนออกดอก	25	48.08
ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	29	55.77
การทำการเกษตรอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปลูกกล้วย	46	88.46
ปลูกมังคุด	35	67.31
ปลูกส้มโอ	20	38.46
ปลูกมะม่วง	28	53.85
ปลูกมะพร้าว	40	76.92
สวนผัก	17	32.69
การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ไก่ และปลา	12	23.08

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ลักษณะการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พบว่า

2.1.1 สภาพพื้นที่สวนทุเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.55 ทำสวนทุเรียนในพื้นที่ ที่ลุ่ม และร้อยละ 28.45 อยู่ในพื้นที่ ที่ดอน

2.1.2 การวิเคราะห์ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.46 มีการวิเคราะห์ดินก่อนการผลิตทุเรียน และร้อยละ 36.54 ไม่มีการวิเคราะห์ดิน

2.1.3 จำนวนต้นทุเรียนทั้งหมดในสวน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 61.54 มีจำนวนต้นทุเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ต้น ร้อยละ 28.85 มีจำนวนต้นทุเรียน 41–120 ต้น และร้อยละ 9.62 มีจำนวนต้นทุเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 121 ต้น โดยมีจำนวนน้อยที่สุด 5 ต้น มากที่สุด 500 ต้น ค่าเฉลี่ย 61.67 ต้น (SD = 80.542)

2.1.4 พันธุ์ทุเรียนหลักในสวนทุเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 94.23 ปลูกพันธุ์ หมอนทอง รองลงมาร้อยละ 3.85 ปลูกพันธุ์ ก้านยาว และร้อยละ 1.92 ปลูกพันธุ์ ชะนี

2.1.5 ลักษณะของสวนทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.46 ปลูกทุเรียนแบบ ยกร่องสวน และร้อยละ 11.54 ปลูกโดยไม่ต้องยกร่องสวน

2.1.6 ระยะห่างของการปลูกต้นทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.00 ปลูกต้นทุเรียนห่างกัน ≤ 4 เมตร ร้อยละ 30.77 ปลูกห่าง 5–6 เมตร และร้อยละ 19.23 ปลูกห่าง ≥ 7 เมตร โดยมีระยะน้อยที่สุด 2 เมตร มากที่สุด 8 เมตร ค่าเฉลี่ย 5.08 เมตร (SD = 1.667)

2.1.7 แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.77 ใช้น้ำ ประปา และร้อยละ 71.15 ใช้น้ำจาก แหล่งน้ำธรรมชาติ

2.1.8 การตรวจวัดค่าความเค็มของแหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.77 มีการตรวจวัดค่าความเค็มของแหล่งน้ำ และร้อยละ 19.23 ไม่มีการตรวจวัด

2.1.9 วิธีการให้น้ำทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.62 ใช้ สปริงเกอร์ ร้อยละ 57.69 ใช้ สายยางรดน้ำ ร้อยละ 11.54 ใช้ เรือรดน้ำ และร้อยละ 5.77 ใช้ อุปกรณ์ตัดรดน้ำ

2.1.10 ช่วงเวลาการรดน้ำ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.62 รดน้ำช่วง เช้า ร้อยละ 40.39 รดน้ำช่วง เย็น และร้อยละ 1.92 รดน้ำช่วง กลางวัน

2.1.11 ระยะเวลาการให้น้ำต้นทุเรียน พบว่า

1) ช่วงก่อนเก็บเกี่ยว ($n = 49$) พบว่า ร้อยละ 59.18 ใช้เวลาให้น้ำ 3-4 ชั่วโมง ร้อยละ 28.57 ใช้เวลา ≤ 2 ชั่วโมง และร้อยละ 12.24 ใช้เวลา ≥ 5 ชั่วโมง (Min = 1, Max = 7, = 1.590, SD = 3.019)

2) ช่วงหลังเก็บเกี่ยว ($n = 46$) พบว่า ร้อยละ 65.22 ใช้เวลาให้น้ำ 3-4 ชั่วโมง ร้อยละ 23.91 ใช้เวลา ≤ 2 ชั่วโมง และร้อยละ 10.87 ใช้เวลา ≥ 5 ชั่วโมง (Min = 1, Max = 7, = 1.692, SD = 2.962)

2.1.12 การใช้ปุ๋ย พบว่า

1) ปุ๋ยเคมีก่อนเก็บเกี่ยว พบว่า ร้อยละ 61.54 ใช้สูตร 16-16-16 ร้อยละ 48.08 ใช้สูตร 22-33-33 ร้อยละ 1.92 ใช้สูตร 7-21-21 ร้อยละ 1.92 ใช้สูตร 25-7-8 ร้อยละ 3.85 ใช้สูตร 8-24-24

2) ปุ๋ยเคมีหลังเก็บเกี่ยว พบว่า ร้อยละ 5.77 ใช้สูตร 16-16-16 ร้อยละ 28.85 ใช้สูตร 15-16-20

3) ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ร้อยละ 75.00 ใช้ มูลสัตว์ ร้อยละ 30.77 ใช้ ปุ๋ยหมัก และร้อยละ 40.39 ใช้ ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด

2.1.13 ศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด พบว่า เกษตรกรพบศัตรูพืชในสวนทุเรียน ได้แก่ วัชพืชร้อยละ 65.39 โรคพืชร้อยละ 82.69 แมลงศัตรูพืชร้อยละ 90.39 และสัตว์ศัตรูพืชร้อยละ 51.92 โดยเกษตรกรมีวิธีป้องกันกำจัด ได้แก่ ร้อยละ 86.54 ใช้สารเคมี ร้อยละ 42.31 ใช้เครื่องจักรกล ร้อยละ 25.00 ใช้กับดักสัตว์ ร้อยละ 1.92 ใช้วิธีผสมผสาน และร้อยละ 13.46 ไม่ปฏิบัติ

2.1.14 การตัดแต่งกิ่งทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 90.39 มีการตัดแต่งกิ่ง และร้อยละ 9.62 ไม่ปฏิบัติ โดยช่วงเวลาการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 55.77 ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และร้อยละ 48.08 ปฏิบัติก่อนออกดอก

2.1.15 การทำการเกษตรอื่น ๆ ร่วมกับการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.46 ปลูกกล้วย ร้อยละ 76.92 ปลูกมะพร้าว ร้อยละ 67.31 ปลูกมังคุด ร้อยละ 53.85 ปลูกมะม่วง ร้อยละ 38.46 ปลูกส้มโอ ร้อยละ 32.69 ปลูกผัก และร้อยละ 23.08 มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่และปลา

2.2 ลักษณะการจำหน่ายทุเรียน

ลักษณะการจำหน่ายทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การเก็บเกี่ยวทุเรียน ผลผลิตทุเรียน (พันธุ์หลัก) เฉลี่ยต่อต้น น้ำหนักเฉลี่ยต่อผล การประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่าย ช่องทางการจำหน่าย การกำหนดราคาขายทุเรียนของพันธุ์หลัก การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผลผลิตทุเรียนมีโลโก้นนทบุรีการันตี และผลผลิตทุเรียนได้รับการขึ้นทะเบียน GI โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ลักษณะการจำหน่ายทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเก็บเกี่ยวทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เก็บเกี่ยวด้วยตนเอง	44	84.62
จ้างแรงงานเก็บเกี่ยว	5	9.615
ผลผลิตทุเรียน (พันธุ์หลัก) เฉลี่ยต่อต้น		
ยังไม่มีผลผลิต	22	42.31
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ลูก	24	46.15
11 – 20 ลูก	2	3.85
มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ลูก	4	7.69
Min = 1 Max = 45 $\bar{X}$ = 5.846 SD = 9.417		
น้ำหนักเฉลี่ยต่อผล		
ยังไม่มีผลผลิต	22	42.31
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 กิโลกรัม	11	21.15
2.5– 3 กิโลกรัม	15	28.85
มากกว่าหรือเท่ากับ 4 กิโลกรัม	4	7.69
Min = 1 Max = 4 $\bar{X}$ = 1.519 SD = 1.414		
การประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์	8	15.39
การออกบูทแสดงสินค้า	4	7.69
สื่อสิ่งพิมพ์	1	1.92

ตารางที่ 7 (ต่อ)

n = 52

ลักษณะการผลิตทุเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่องทางการจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขายที่สวนโดยผ่านการจองล่วงหน้า	13	25.00
ขายผ่านระบบออนไลน์	8	15.39
ออกบูธนิทรรศการ	3	5.77
การกำหนดราคาขายทุเรียนพันธุ์หลัก		
ขายเป็นผล (ราคา 800-5,000 บาท/ผล)	6	11.54
ขายตามน้ำหนักผล (ราคา 1,000-1,500บาท/กิโลกรัม)	22	42.31
การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บรรจุในกล่องกระดาษ	3	5.77
บรรจุในถุง/ตาข่ายพลาสติก	8	15.39
บรรจุในเครื่องจักสาน	11	21.15
ผลิตภัณฑ์ทุเรียนมีโลโก้บนทุเรียนหรือไม่		
มีโลโก้บนทุเรียน	15	28.85
ไม่มีโลโก้บนทุเรียน	37	71.15
ผลิตภัณฑ์ได้รับการขึ้นทะเบียน GI		
ได้รับการขึ้นทะเบียน GI	18	34.62
ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI	34	65.39

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์ลักษณะการจำหน่ายทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พบว่า

2.2.1 การเก็บเกี่ยวทุเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.62 เก็บเกี่ยวทุเรียน ด้วยตนเอง และร้อยละ 9.62 ใช้ แรงงานรับจ้างเก็บเกี่ยว

2.2.2 ผลผลิตทุเรียน (พันธุ์หลัก) เฉลี่ยต่อต้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.15 มีผลผลิตทุเรียนพันธุ์หลัก ไม่เกิน 10 ลูกต่อต้น ร้อยละ 7.69 มีผลผลิต มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ลูกต่อต้น ร้อยละ 3.85 มีผลผลิต 11–20 ลูกต่อต้น และร้อยละ 42.31 ระบุว่า ยังไม่มีผลผลิต โดยมีค่าน้อยที่สุด 1 ลูก มากที่สุด 45 ลูก และมีค่าเฉลี่ย 5.846 ลูก ($SD = 9.417$)

2.2.3 น้ำหนักเฉลี่ยต่อผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.85 ระบุว่าน้ำหนักเฉลี่ยต่อผล 2.5–3 กิโลกรัม ร้อยละ 21.15 ระบุว่าน้ำหนักเฉลี่ย ≤ 2 กิโลกรัม ร้อยละ 7.69 ระบุว่าน้ำหนักเฉลี่ย ≥ 4 กิโลกรัม และร้อยละ 42.31 ระบุว่า ยังไม่มีผลผลิต โดยมีค่าน้อยที่สุด 1 กิโลกรัม มากที่สุด 4 กิโลกรัม และมีค่าเฉลี่ย 1.519 กิโลกรัม ($SD = 1.414$)

2.2.4 การประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่าย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 15.39 ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ร้อยละ 7.69 ใช้การออกบูธแสดงสินค้า และร้อยละ 1.92 ใช้สื่อสิ่งพิมพ์

2.2.5 ช่องทางการจำหน่าย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 25.00 จำหน่ายทุเรียนที่สวน โดยผ่านการจองล่วงหน้า ร้อยละ 15.39 จำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ และร้อยละ 5.77 จำหน่ายผ่านการออกบูธนิทรรศการ

2.2.6 การกำหนดราคาขายทุเรียนพันธุ์หลัก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.31 จำหน่ายทุเรียนตามน้ำหนักผล (ราคา 1,000–1,500 บาท/กิโลกรัม) และร้อยละ 11.54 จำหน่ายเป็นผล (ราคา 800–5,000 บาท/ผล)

2.2.7 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 21.15 บรรจุทุเรียนในเครื่องจักสาน ร้อยละ 15.39 บรรจุในถุงหรือตาข่ายพลาสติก และร้อยละ 5.77 บรรจุในกล่องกระดาษ

2.2.8 ผลิตภัณฑ์ทุเรียนมีโลโก้บนบรรจุภัณฑ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.85 ระบุว่าผลิตภัณฑ์ทุเรียนมีโลโก้บนบรรจุภัณฑ์ และร้อยละ 71.15 ระบุว่าไม่มีโลโก้บนบรรจุภัณฑ์

2.2.9 ผลิตภัณฑ์ทุเรียนได้รับการขึ้นทะเบียน GI พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.62 ระบุว่าผลิตภัณฑ์ทุเรียน ได้รับการขึ้นทะเบียน GI และร้อยละ 65.39 ระบุว่า ไม่ได้ได้รับการขึ้นทะเบียน GI

2.3 ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการประยุกต์ใช้ในการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

(n = 52)

ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญา	ระดับความเหมาะสม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การปลุกต้นทองหลางเพื่อให้ ใบร่วงลงมาเป็นปุ๋ย	2 (3.85)	3 (5.77)	5 (9.62)	16 (30.77)	26 (50.00)	4.15 (1.14)	มาก
2. การปลุกต้นทุเรียนด้วยการ ตັังโคก หรือ พูนดิน โดยไม่ขุด หลุม	0 (0.0)	1 (1.92)	5 (9.62)	18 (34.62)	28 (53.85)	4.37 (0.91)	มากที่สุด
3. การพรางแสงแดดด้วย ทางมะพร้าว หรือ สแลน ในช่วง ฤดูแล้ง ระยะเริ่มแรกของการ ปลูกทุเรียน	3 (5.77)	0 (0.0)	6 (11.54)	17 (32.69)	26 (50.00)	4.19 (1.12)	มาก
4. การล้างโคกทุเรียน เพื่อสกัด รากไม้ต่าง ๆ ปีละครั้ง	2 (3.85)	2 (3.85)	18 (34.62)	13 (25.00)	17 (32.69)	3.77 (1.13)	มาก
5. การใช้ไม้ไผ่ลวกค้ำต้นทุเรียน ระยะเริ่มปลูกจนถึง 1 ปี	1 (1.92)	2 (3.85)	8 (15.39)	21 (40.39)	20 (38.46)	4.06 (1.06)	มาก
6. การตัดผลทุเรียน โดยใช้มีด กับตะกรวยเพื่อรองรับผลทุเรียน ป้องกันความเสียหาย	1 (1.92)	2 (3.85)	14 (26.92)	20 (38.46)	15 (28.85)	3.85 (1.06)	มาก
7. การเก็บเกี่ยวโดยวิธีการใช้ รอกและเชือกโรยผลทุเรียน	2 (3.85)	3 (5.77)	7 (13.46)	20 (38.46)	20 (38.46)	4.00 (1.12)	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 52)

ความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญา	ระดับความเหมาะสม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย/S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
8. การลอกท้องร้อง หรือสาด เลน เพื่อเอาน้ำอินทรียวตฤ ขึ้นมาใช้ทำปุ๋ย	2 (3.85)	3 (5.77)	5 (9.62)	20 (38.46)	22 (42.31)	4.08 (1.12)	มาก
9. การใช้ต้นตอทุเรียนป่าทาบ กับลำต้นทุเรียนพันธุ์ดีเพื่อเสริม ระบบราก	2 (3.85)	7 (13.46)	14 (26.92)	19 (36.54)	10 (19.23)	3.52 (1.13)	มาก
10. การเติมดินรอบโคนต้น ทุเรียนเพื่อช่วยการขยายราก ของต้นทุเรียน	2 (3.85)	0 (0.0)	14 (26.92)	19 (36.54)	17 (32.69)	3.92 (1.05)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.99	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของความเหมาะสมของความรู้ ทักษะ และภูมิปัญญา
ท้องถิ่นต่อการประยุกต์ใช้ในการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ที่สุดจำนวน 1 ประเด็น คือ การปลูกต้นทุเรียนด้วยการตั้งโคกหรือพูนดินโดยไม่ขุดหลุม ($\bar{X} = 4.37$)
ส่วนความเหมาะสมในระดับมากมีจำนวน 9 ประเด็น ได้แก่ การพรางแสงแดดด้วยทางมะพร้าวหรือส
แลนในช่วงฤดูแล้งระยะเริ่มแรกของการปลูกทุเรียน ($\bar{X} = 4.19$) การปลูกต้นทองหลางเพื่อให้ใบร่วง
ลงมาเป็นปุ๋ย ($\bar{X} = 4.15$) การลอกท้องร้องหรือสาดเลนเพื่อเอาน้ำอินทรียวตฤขึ้นมาใช้ทำปุ๋ย ($\bar{X} =$
4.08) การใช้ไม้ไผ่ลวกค้ำต้นทุเรียนระยะเริ่มปลูกจนถึง 1 ปี ($\bar{X} = 4.06$) การเก็บเกี่ยวโดยวิธีการใช้
รอกและเชือกโรยผลทุเรียน ($\bar{X} = 4.00$) การเติมดินรอบโคนต้นทุเรียนเพื่อช่วยการขยายรากของต้น
ทุเรียน ($\bar{X} = 3.92$) การตัดผลทุเรียนโดยใช้มีดกับตะกรวยเพื่อรองรับผลทุเรียนป้องกันความเสียหาย
($\bar{X} = 3.85$) การลางโคกทุเรียนเพื่อสักรากไม้ต่าง ๆ ปีละครั้ง ($\bar{X} = 3.77$) และการใช้ต้นตอทุเรียน
ป่าทาบกับลำต้นทุเรียนพันธุ์ดีเพื่อเสริมระบบราก ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 9 ความรุนแรงของปัญหาในการผลิตทุเรียนที่พบในพื้นที่

ปัญหาในการผลิตทุเรียน ที่พบในพื้นที่	ระดับความรุนแรง (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. โรคและแมลงศัตรูพืช	2 (3.85)	3 (5.77)	11 (21.15)	19 (36.54)	17 (32.69)	3.89 (1.06)	มาก
2. น้ำเค็มเข้าสวน	6 (11.54)	3 (5.77)	3 (5.77)	14 (26.92)	26 (50.00)	3.98 (1.37)	มาก
3. จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนใน จังหวัดนนทบุรีลดลง	1 (1.92)	3 (5.77)	8 (15.39)	18 (34.62)	22 (42.31)	4.10 (1.00)	มาก
4. สภาพดินเสื่อมโทรม	1 (1.92)	4 (7.69)	12 (23.08)	17 (32.69)	18 (34.62)	3.90 (1.03)	มาก
5. สภาพอากาศแปรปรวน	2 (3.85)	2 (3.85)	5 (9.62)	22 (42.31)	21 (40.39)	4.12 (1.00)	มาก
6. การแข่งขันทางการตลาด	9 (17.31)	10 (19.23)	18 (34.62)	9 (17.31)	6 (11.54)	2.92 (1.31)	มาก
7. การขาดทุน (ไม่สามารถ สร้างผลตอบแทนที่เหมาะสม)	1 (1.92)	3 (5.77)	18 (34.62)	20 (38.46)	10 (19.23)	3.67 (0.92)	มาก
8. การขาดแคลนแรงงาน	4 (7.69)	6 (11.54)	19 (36.54)	16 (30.77)	7 (13.46)	3.31 (1.09)	ปานกลาง
9. การเปลี่ยนแปลงทาง กายภาพเป็นสังคมเมือง	1 (1.92)	3 (5.77)	14 (26.92)	15 (28.85)	19 (36.54)	3.92 (1.03)	มาก
10. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	2 (3.85)	4 (7.69)	13 (25.00)	19 (36.54)	14 (26.92)	3.75 (1.06)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.76	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของความรุนแรงของปัญหาในการผลิตทุเรียนที่พบในพื้นที่ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับมากจำนวน 9 ประเด็น ได้แก่ สภาพอากาศแปรปรวน ($\bar{X} = 4.12$) จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีลดลง ($\bar{X} = 4.10$) น้ำเค็มเข้าสวน ($\bar{X} = 3.98$) สภาพดินเสื่อมโทรม ($\bar{X} = 3.90$) โรคและแมลงศัตรูพืช ($\bar{X} = 3.89$) การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นสังคมเมือง ($\bar{X} = 3.92$) ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ($\bar{X} = 3.75$) การขาดทุนจากการผลิตที่ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$) และการแข่งขันทางการตลาด ($\bar{X} = 2.92$) นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียง 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ การขาดแคลนแรงงาน ($\bar{X} = 3.31$)

ตอนที่ 3 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้ง 5 ระดับ ประกอบไปด้วย 1) การแจ้งข้อมูล 2) การปรึกษาหารือ 3) การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง 4) การมีส่วนร่วม และ 5) การเสริมอำนาจ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

3.1 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการแจ้งข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 10 – 11

ตารางที่ 10 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน

n = 52

การให้ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าร่วมการให้ข้อมูล		
เคยเข้าร่วม	46	88.46
ไม่เคยเข้าร่วม	6	11.54

ตารางที่ 10 (ต่อ)

n = 52

การให้ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหาหรืออุปสรรคในการให้ข้อมูล		
สมาชิกบางคนไม่ได้รับข้อมูล	11	21.15
ข้อมูลไม่เพียงพอ	6	11.54
ข้อมูลไม่ชัดเจน	5	9.62
ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ล่งหน้า	3	5.77
ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม	2	3.85

จากตารางที่ 10 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วมการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 ขณะที่ไม่มีเพียง 6 คน หรือร้อยละ 11.54 ที่ไม่เคยเข้าร่วมการให้ข้อมูล สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคในการให้ข้อมูล พบว่า เกษตรกรส่วนหนึ่งระบุว่า สมาชิกบางคนไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 รองลงมาคือ ข้อมูลไม่เพียงพอ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ข้อมูลไม่ชัดเจน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62 ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ล่งหน้า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 และ ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85

ตารางที่ 11 ระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการให้ข้อมูล

(n = 52)

การให้ข้อมูล	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ข้อมูลต้องตรงกับความ ต้องการ	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (13.46)	28 (53.85)	17 (32.69)	4.19 (0.66)	มาก
2. ข้อมูลต้องมีความชัดเจน	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (7.69)	26 (50.00)	22 (42.31)	4.35 (0.62)	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n = 52)

การให้ข้อมูล	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3. เผยแพร่ข้อมูลล่าสุดหรือ ปัจจุบัน	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (11.54)	25 (48.08)	21 (40.39)	4.28 (0.67)	มากที่สุด
4. แบ่งปันข้อมูลได้ครบถ้วน สมบูรณ์	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (19.23)	24 (46.15)	18 (34.62)	4.15 (0.72)	มาก
5. เผยแพร่ข้อมูลแบบเผชิญหน้า	0 (0.0)	5 (9.62)	9 (17.31)	23 (44.23)	15 (28.85)	3.92 (0.93)	มาก
6. ความสามารถในการใช้ อุปกรณ์ส่งและรับข้อมูล	0 (0.0)	5 (9.62)	14 (26.92)	20 (38.46)	13 (25.00)	3.79 (0.94)	มาก
7. การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์	0 (0.0)	5 (9.62)	19 (36.54)	17 (32.69)	11 (21.15)	3.65 (0.93)	มาก
8. การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อ กิจกรรม	0 (0.0)	3 (5.77)	17 (32.69)	21 (40.39)	11 (21.15)	3.77 (0.85)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.013	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการให้ข้อมูล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็น คือ ข้อมูลต้องมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.35$) และการเผยแพร่ข้อมูลล่าสุดหรือปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนในระดับมากมีจำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ ข้อมูลต้องตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) แบ่งปันข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.15$) เผยแพร่ข้อมูลแบบเผชิญหน้า ($\bar{X} = 3.92$) ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ส่งและรับข้อมูล ($\bar{X} = 3.79$) การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อกิจกรรม ($\bar{X} = 3.77$) และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 3.65$)

3.2 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการปรึกษาหารือ การวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผล ดังรายละเอียดในตารางที่ 12 – 13

ตารางที่ 12 การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน

n = 52

การปรึกษาหารือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าร่วมการปรึกษาหารือ		
เคยเข้าร่วม	41	78.85
ไม่เคยเข้าร่วม	11	21.15
ปัญหาหรืออุปสรรคในการปรึกษาหารือ		
ขาดการวิเคราะห์และประเมินผล	13	25.00
ขาดการวางแผนการปรึกษาหารือ	11	21.15
ขาดการดำเนินการปรึกษาหารือ	4	7.69

จากตารางที่ 11 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วมการปรึกษาหารือ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 78.85 ในขณะที่ 11 คน หรือร้อยละ 21.15 ระบุว่า ไม่เคยเข้าร่วมการปรึกษาหารือ ปัญหาหรืออุปสรรคในการปรึกษาหารือ พบว่า เกษตรกรระบุว่า ขาดการวิเคราะห์และประเมินผล จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ ขาดการวางแผนการปรึกษาหารือ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 และ ขาดการดำเนินการปรึกษาหารือ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตารางที่ 13 ระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารหรือ

(n = 52)

การปรึกษาหารือ	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	(จำนวน/ร้อยละ)						
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การวางแผนการปรึกษาหารือ							
1. ที่ปรึกษาอธิบายวัตถุประสงค์ ของการปรึกษาหารือ	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (13.46)	24 (46.15)	21 (40.39)	4.27 (0.69)	มากที่สุด
2. ดำเนินการให้คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	0 (0.0)	2 (3.85)	6 (11.54)	26 (50.00)	18 (34.62)	4.15 (0.78)	มาก
3. การระบุคำถามเพื่อขอ คำปรึกษา	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (23.08)	23 (44.23)	17 (32.69)	4.10 (0.75)	มาก
4. การระบุที่ปรึกษาร่วม/หลัก	0 (0.0)	1 (1.92)	10 (19.23)	22 (42.31)	19 (36.54)	4.14 (0.79)	มาก
5. การระบุสมาชิกผู้เข้าร่วมและ จำนวน	0 (0.0)	4 (7.69)	7 (13.46)	25 (48.08)	16 (30.77)	4.02 (0.87)	มาก
6. การแจ้งผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับวัน และเวลาที่ให้คำปรึกษา	0 (0.0)	2 (3.85)	5 (9.62)	24 (46.15)	21 (40.39)	4.23 (0.78)	มากที่สุด
7. การอธิบายว่าผู้เข้าร่วม สามารถตัดสินใจได้	0 (0.0)	2 (3.85)	10 (19.23)	21 (40.39)	19 (36.54)	4.10 (0.85)	มาก
การดำเนินการปรึกษาหารือ							
1. การจัดสรรเวลาให้ที่ปรึกษา	0 (0.0)	1 (1.92)	11 (21.15)	21 (40.39)	19 (36.54)	4.12 (0.81)	มาก
2. การจัดสรรเวลาเพื่อเปิดเวที สนทนา	0 (0.0)	0 (0.0)	16 (30.77)	20 (38.46)	16 (30.77)	4.00 (0.79)	มาก
3. การใช้สื่อที่กระชับ เข้าใจ และเข้าถึงง่าย สนับสนุนการ ปรึกษาหารือ	0 (0.0)	1 (1.92)	10 (19.23)	24 (46.15)	17 (32.69)	4.10 (0.77)	มาก
4. การตัดสินใจดำเนินการ ปรึกษาหารือ	0 (0.0)	2 (3.85)	13 (23.08)	25 (48.08)	12 (23.08)	3.90 (0.80)	มาก
5. การเตรียมข้อสรุปหรือ ประเด็นสำคัญในการ ปรึกษาหารือ	0 (0.0)	1 (1.92)	12 (23.08)	23 (44.23)	16 (30.77)	4.04 (0.79)	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 52)

การปรึกษาหารือ	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ความ
						/S.D.	หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การวิเคราะห์และประเมินผลการปรึกษาหารือ							
1. จัดสรรเวลาให้เพียงพอในการตรวจสอบประเด็นต่างๆ	0 (0.0)	5 (9.62)	8 (15.39)	26 (50.00)	13 (23.08)	3.90 (0.89)	มาก
2. บันทึกความคิดเห็นที่ได้รับและตอบสนองต่อประเด็นต่างๆ	0 (0.0)	2 (3.85)	12 (23.08)	23 (44.23)	15 (28.85)	3.98 (0.83)	มาก
3. บรรลุวัตถุประสงค์ในการปรึกษาหารือ	0 (0.0)	2 (3.85)	16 (30.77)	17 (32.69)	17 (32.69)	3.94 (0.90)	มาก
4. เผยแพร่ผลการให้คำปรึกษาหารือ	0 (0.0)	2 (3.85)	17 (32.69)	19 (36.54)	14 (26.92)	3.87 (0.86)	มาก
5. การระบุ(สรุป)บทเรียนที่ได้รับจากการปรึกษาหารือ	0 (0.0)	1 (1.92)	7 (13.46)	27 (51.92)	17 (32.69)	4.15 (0.72)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.06	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการปรึกษาหารือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็น คือ ที่ปรึกษาอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 4.27$) และการแจ้งผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับวันและเวลาที่ให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนที่มีความสำคัญในระดับมากมีจำนวนหลายประเด็น เรียงตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ การจัดสรรเวลาให้ที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.12$) การระบุที่ปรึกษาร่วม/หลัก ($\bar{X} = 4.14$) การดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.15$) การอธิบายว่าผู้เข้าร่วมสามารถตัดสินใจได้ ($\bar{X} = 4.10$) การใช้สื่อที่กระชับเข้าใจและเข้าถึงง่ายเพื่อสนับสนุนการปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 4.10$) การระบุคำถามเพื่อขอคำปรึกษา ($\bar{X} = 4.10$) การเตรียมข้อสรุปหรือประเด็นสำคัญในการปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 4.04$) การจัดสรรเวลาเพื่อเปิดเวทีสนทนา ($\bar{X} = 4.00$) การตัดสินใจดำเนินการปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 3.90$) การบันทึกความคิดเห็นที่ได้รับและตอบสนองต่อประเด็นต่าง ๆ ($\bar{X} =$

3.98) การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฐกษาหรือ ($\bar{X} = 3.94$) การจัดสรรเวลาให้เพียงพอในการตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.90$) และการเผยแพร่ผลการให้คำปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 3.87$)

3.3 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังรายละเอียดในตารางที่ 14 – 15

ตารางที่ 14 การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องการพัฒนาการผลิตทุเรียน

n = 52

การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง		
เคยการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง	40	76.92
ไม่เคยการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง	12	23.08
ปัญหาหรืออุปสรรคในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง		
ขาดการประเมินการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	14	26.92
ขาดทักษะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	11	21.15
ขาดเป้าหมายในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	5	9.62
ขาดการฝึกอบรมผู้นำกลุ่มและเจ้าหน้าที่ในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	4	7.69

จากตารางที่ 14 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 ขณะที่ 12 คน หรือร้อยละ 23.08 ระบุว่า ไม่เคยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ ขาดการประเมินการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92 รองลงมาคือ ขาดทักษะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 ขาดเป้าหมายในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62

และ ขาดการฝึกอบรมผู้นำกลุ่มและเจ้าหน้าที่ในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตารางที่ 15 ระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

(n = 52)

การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การกำหนดเป้าหมายของการ ดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของ กลุ่ม	0 (0.0)	2 (3.85)	12 (23.08)	18 (34.62)	20 (38.46)	4.08 (0.88)	มาก
2. ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มมีส่วน ร่วมอย่างแข็งขัน	1 (1.92)	2 (3.85)	12 (23.08)	13 (23.08)	24 (46.15)	4.10 (1.02)	มาก
3. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ เสีย(สมาชิกทั้งหมด)	1 (1.92)	1 (1.92)	16 (30.77)	13 (23.08)	21 (40.39)	4.00 (0.99)	มาก
4. สมาชิกเกษตรกรเข้าร่วมการ ปฏิบัติการ	1 (1.92)	0 (0.0)	15 (28.85)	17 (32.69)	19 (36.54)	4.02 (0.92)	มาก
5. สมาชิกเกษตรกรสามารถ แนะนำวิธีที่นำไปสู่การตัดสินใจได้	1 (1.92)	2 (3.85)	15 (28.85)	13 (23.08)	21 (40.39)	3.98 (1.02)	มาก
6. ความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับ สมาชิกเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม	1 (1.92)	3 (5.77)	10 (19.23)	18 (34.62)	20 (38.46)	4.02 (1.00)	มาก
7. ความสามารถในการสื่อสาร แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก เกษตรกร	1 (1.92)	2 (3.85)	14 (26.92)	21 (40.39)	14 (26.92)	3.87 (0.93)	มาก
8. การสื่อสารอย่างจริงจังต่อกัน เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง	1 (1.92)	2 (3.85)	10 (19.23)	18 (34.62)	21 (40.39)	4.08 (0.97)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.02	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก

ทุกประเด็น เรียงตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ($\bar{X} = 4.10$) การกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่ม ($\bar{X} = 4.08$) การสื่อสารอย่างจริงจังต่อกันเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ($\bar{X} = 4.08$) การปฏิบัติการเข้าร่วมของสมาชิกเกษตรกร ($\bar{X} = 4.02$) ความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับสมาชิกเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.02$) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียหรือสมาชิกทั้งหมด ($\bar{X} = 4.00$) และความสามารถในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกเกษตรกร ($\bar{X} = 3.87$)

3.4 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังรายละเอียดในตารางที่ 16 – 17

ตารางที่ 16 การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน

n = 52

การมีส่วนร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การมีส่วนร่วม		
เคยมีส่วนร่วม	41	78.85
ไม่เคยมีส่วนร่วม	11	21.15
ปัญหาหรืออุปสรรคในการมีส่วนร่วม		
ขาดความรู้สึกร่วมกัน หรือ ความเป็นเจ้าของร่วมกัน	9	17.31
ขาดความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐบาล และสมาชิก เกษตรกร	6	11.54
การมีส่วนร่วมในการทำงานไม่ เท่ากันหรือไม่เท่าเทียม	2	3.85
การปกปิดข้อผิดพลาดในการ ปฏิบัติงาน	1	1.92

จากตารางที่ 16 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เคยมีส่วนร่วม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 78.85 ขณะที่ 11 คน หรือร้อยละ 21.15 ระบุว่า ไม่เคยมีส่วนร่วม ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ ขาดความรู้สึกร่วมกัน หรือความเป็นเจ้าของร่วมกัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.31 รองลงมาคือ ขาดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐบาล และสมาชิกเกษตรกร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 การมีส่วนร่วมในการทำงานไม่เท่ากันหรือไม่เท่าเทียม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 และ การปกปิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92

ตารางที่ 17 ระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วม

(n = 52)

การมีส่วนร่วม	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. สมาชิกและเจ้าหน้าที่รัฐฯ มี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ ตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน	1 (1.92)	0 (0.0)	9 (17.31)	19 (36.54)	23 (44.23)	4.21 (0.87)	มากที่สุด
2. การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อย่างต่อเนื่องเพื่อผลิตทุเรียนนนท์	1 (1.92)	2 (3.85)	10 (19.23)	20 (38.46)	19 (36.54)	4.04 (0.95)	มาก
3. การแต่งตั้งผู้แทนชมรมเข้าร่วม คณะกรรมการในระดับจังหวัด	1 (1.92)	4 (7.69)	3 (5.77)	20 (38.46)	24 (46.15)	4.19 (0.99)	มาก
4. การให้ความเคารพต่อตนเอง และผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน	1 (1.92)	2 (3.85)	6 (11.54)	20 (38.46)	23 (44.23)	4.19 (0.93)	มาก
5. ความร่วมมือกันเพื่อบรรลุ เป้าหมายของกลุ่ม	1 (1.92)	2 (3.85)	4 (7.69)	20 (38.46)	25 (48.08)	4.27 (0.91)	มากที่สุด
6. การสร้างทีมที่สามารถดึงดูด แข็งของแต่ละคนออกมาได้	1 (1.92)	1 (1.92)	14 (26.92)	17 (32.69)	19 (36.54)	4.00 (0.95)	มาก
7. การเพิ่มความสนิทสนม และ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และหน่วยงานของภาครัฐ	1 (1.92)	0 (0.0)	8 (15.39)	20 (38.46)	23 (44.23)	4.23 (0.85)	มากที่สุด

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n = 52)

การมีส่วนร่วม	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
8. ความจริงใจ ความนับถือ และ การให้ความสนับสนุน	1 (1.92)	0 (0.0)	8 (15.39)	21 (40.39)	22 (42.31)	4.21 (0.85)	มากที่สุด
9. การเป็นผู้นำที่ดี และการเป็นผู้ ตามที่มีวินัย	1 (1.92)	0 (0.0)	6 (11.54)	19 (36.54)	26 (50.00)	4.33 (0.83)	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.19	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ การเป็นผู้นำที่ดีและการเป็นผู้ตามที่มีวินัย ($\bar{X} = 4.33$) การเพิ่มความสนทนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและหน่วยงานของภาครัฐ ($\bar{X} = 4.23$) ความจริงใจ ความนับถือ และการให้ความสนับสนุน ($\bar{X} = 4.21$) และสมาชิกและเจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนในระดับมากมีจำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ความร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ($\bar{X} = 4.27$) การแต่งตั้งผู้แทนชมรมเข้าร่วมคณะกรรมการในระดับจังหวัด ($\bar{X} = 4.19$) การให้ความเคารพตนเองและผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.19$) การดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อผลิตทุเรียนนนท์ ($\bar{X} = 4.04$) และการสร้างทีมที่สามารถดึงดูดใจของแต่ละคนออกมาได้ ($\bar{X} = 4.00$)

3.5 ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเสริมอำนาจ การวิเคราะห์ข้อมูล
ปรากฏผล ดังรายละเอียดในตารางที่ 18 – 19

ตารางที่ 18 การเสริมอำนาจเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน

n = 52

การเสริมอำนาจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเสริมอำนาจ		
เคยร่วมการเสริมอำนาจ	38	73.08
ไม่เคยร่วมการเสริมอำนาจ	14	26.92
ปัญหาหรืออุปสรรคในการมีส่วนร่วม		
ไม่สามารถควบคุมปัจจัยทางเศรษฐกิจ จิตวิทยา สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมในการผลิตทุเรียนนนทบุรีได้	18	34.62
ขาดความสามารถในการเข้าถึงความรู้ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์	6	11.54
ขาดการปลูกจิตสำนึกในการรวมพลัง ในหมู่สมาชิกเกษตรกร	4	7.69

จากตารางที่ 18 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยร่วมการเสริมอำนาจ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ในขณะที่ 14 คน หรือร้อยละ 26.92 ระบุว่า ไม่เคยร่วมการเสริมอำนาจ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ ไม่สามารถควบคุมปัจจัยทางเศรษฐกิจ จิตวิทยา สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมในการผลิตทุเรียนนนทบุรีได้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 รองลงมาคือ ขาดความสามารถในการเข้าถึงความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 และ ขาดการปลูกจิตสำนึกในการรวมพลังในหมู่สมาชิกเกษตรกร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตารางที่ 19 ระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเสริมอำนาจ

(n = 52)

การเสริมอำนาจ	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	(จำนวน/ร้อยละ)						
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
ปัจจัยการผลิต							
1. การควบคุมราคาขายสินค้า	1 (1.92)	0 (0.0)	12 (23.08)	24 (46.15)	15 (28.85)	4.00 (0.84)	มาก
2. การควบคุมปัจจัยการนำเข้า เช่น ปุ๋ย ยา	1 (1.92)	2 (3.85)	15 (28.85)	21 (40.39)	13 (23.08)	3.83 (0.93)	มาก
3. การควบคุมช่องทางจำหน่าย สินค้า	1 (1.92)	3 (5.77)	14 (26.92)	21 (40.39)	13 (23.08)	3.81 (0.95)	มาก
4. การควบคุมการจ้างงาน	7 (13.46)	3 (5.77)	18 (34.62)	16 (30.77)	8 (15.39)	3.29 (1.21)	มาก
5. การเข้าถึงเงินทุน	3 (5.77)	8 (15.39)	24 (46.15)	4 (7.69)	13 (23.08)	3.30 (1.18)	มาก
ความสามารถในการเข้าถึงจิตใจ							
1. การจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์	1 (1.92)	0 (0.0)	12 (23.08)	16 (30.77)	23 (44.23)	4.15 (0.92)	มาก
2. การรณรงค์การอนุรักษ์ ทุเรียน	1 (1.92)	1 (1.92)	7 (13.46)	22 (42.31)	21 (40.39)	4.17 (0.88)	มาก
3. การสืบทอดมรดกการปลูก ทุเรียนให้คนรุ่นต่อไป	1 (1.92)	0 (0.0)	15 (28.85)	19 (36.54)	17 (32.69)	3.98 (0.90)	มาก
ความสามารถในการควบคุมทางด้านสังคม							
1. การสร้างความสามัคคี	1 (1.92)	0 (0.0)	11 (21.15)	19 (36.54)	21 (40.39)	4.14 (0.89)	มาก
2. การพึ่งพาอาศัยกัน	1 (1.92)	3 (5.77)	10 (19.23)	16 (30.77)	22 (42.31)	4.06 (1.02)	มาก
3. การแบ่งปันความรู้	0 (0.0)	3 (5.77)	7 (13.46)	16 (30.77)	26 (50.00)	4.25 (0.91)	มากที่สุด

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 52)

การเสริมอำนาจ	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย /S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
ความสามารถในการควบคุมทางด้านการเมือง							
1. การเสนอนโยบายเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกทุเรียน	1 (1.92)	2 (3.85)	10 (19.23)	21 (40.39)	18 (34.62)	4.02 (0.94)	มาก
2. การเสนอนโยบายการอนุรักษ์การปลูกทุเรียน	1 (1.92)	1 (1.92)	12 (23.08)	20 (38.46)	18 (34.62)	4.02 (0.92)	มาก
ความสามารถในการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม							
1. การอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (13.46)	22 (42.31)	23 (44.23)	4.31 (0.70)	มากที่สุด
2. การไม่ใช้สารเคมีในการผลิต	1 (1.92)	4 (7.69)	21 (40.39)	18 (34.62)	8 (15.39)	3.54 (0.92)	มาก
3. การจัดการน้ำเพื่อการปลูกทุเรียน	1 (1.92)	0 (0.0)	12 (23.08)	10 (19.23)	29 (55.77)	4.27 (0.95)	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						3.95	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเสริมอำนาจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยในด้านปัจจัยการผลิตพบว่าการควบคุมราคาขายสินค้า ($\bar{X} = 4.00$) การควบคุมปัจจัยการนำเข้า เช่น ปุ๋ย ยา ($\bar{X} = 3.83$) การควบคุมช่องทางจำหน่ายสินค้า ($\bar{X} = 3.81$) การควบคุมการจ้างงาน ($\bar{X} = 3.29$) และการเข้าถึงเงินทุน ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับมาก ในด้านความสามารถในการเข้าถึงจิตใจ พบว่าการรณรงค์การอนุรักษ์ทุเรียน ($\bar{X} = 4.17$) การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.15$) และการสืบทอดมรดกการปลูกทุเรียนให้คนรุ่นต่อไป ($\bar{X} = 3.98$) อยู่ในระดับมาก ในด้านความสามารถในการควบคุมทางด้านสังคม พบว่าการแบ่งปันความรู้ ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมากที่สุด และการสร้างความสามัคคี ($\bar{X} = 4.14$) รวมถึงการพึ่งพาอาศัยกัน ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความสามารถในการควบคุมทางด้านการเมือง พบว่าการเสนอนโยบายเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกทุเรียน ($\bar{X} = 4.02$) และการเสนอนโยบายการ

อนุรักษ์การปลูกทุเรียน ($\bar{X} = 4.02$) อยู่ในระดับมาก และด้านความสามารถในการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าการจัดการน้ำเพื่อการปลูกทุเรียน ($\bar{X} = 4.27$) และการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียน ($\bar{X} = 4.31$) อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การไม่ใช้สารเคมีในการผลิต ($\bar{X} = 3.54$) อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์คุณลักษณะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วย 1) การทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงปี 2566-2567 2) วัตถุประสงค์ทั่วไปในการติดต่อสื่อสาร 3) วิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม และ 4) เป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการผลิตทุเรียน และ 5) ลักษณะการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาการผลิตทุเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพปรากฏผลดังนี้

4.1 การทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงปี 2566-2567 ในการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนจำนวน 6 คน ได้ถูกขอให้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงปี 2566-2567 เกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การทำกิจกรรมร่วมกันได้รับการขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมโดยกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเน้นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและสร้างมาตรฐานคุณภาพสินค้า กิจกรรมที่ดำเนินการในช่วงเวลาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบความร่วมมือ ความท้าทาย และศักยภาพในการพัฒนาของทั้งสองฝ่าย ดังนี้

4.1.1 กิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกัน พบว่า มี 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก ดำเนินการ 1 ครั้ง โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดอบรมวิธีการทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ในภาคการเกษตร สมาชิกกลุ่มได้เข้าร่วมและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเอง และ 2) กิจกรรมทำน้ำหมักชีวภาพ มีการจัดทำโดยใช้สับปะรดเป็นวัสดุหลัก เจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดหาวัสดุมาให้เกษตรกรทดลองผลิตน้ำหมักชีวภาพด้วยตนเอง

4.1.2 กิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการ พบว่า มี 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา แม้จะมีการวางแผนและเสนอความต้องการจากกลุ่มเกษตรกร แต่กิจกรรมดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยค่าใช้จ่ายประมาณ 20,000 บาทเป็นอุปสรรคสำคัญ

4.1.3 กิจกรรมด้านการประชุมและติดตามมาตรฐาน พบว่า มี 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การประชุม ศพก. แปลงใหญ่ จัดขึ้นปีละ 4 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่และประธานและรองประธาน

แปลงใหญ่เข้าร่วม แต่ไม่มีสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมด้วย และ 2) การติดตามและผลักดันมาตรฐาน เป็นกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่มุ่งเน้นให้สมาชิกได้รับมาตรฐาน GAP, GI และ "นนทบุรีการันตี" โดยมีการสื่อสารและติดตามผลอย่างใกล้ชิด

4.2 วัตถุประสงค์ทั่วไปในการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า มีวัตถุประสงค์ทั่วไปของการติดต่อสื่อสาร 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ระหว่างสมาชิก เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ด้านการจัดการสวนและการพัฒนาการผลิต เช่น เทคนิคการป้องกันโรคพืชและการเพิ่มคุณภาพผลผลิต

ประการที่สอง คือ การสนับสนุนการตัดสินใจร่วมกันผ่านการประชุม เช่น การคัดเลือกผู้บริหารกลุ่ม การกำหนดกิจกรรม และการวางแผนพัฒนา ช่วยสร้างความโปร่งใสและความร่วมมือระหว่างสมาชิกและเจ้าหน้าที่

ประการที่สาม คือ การติดตามผลและการดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอลงพื้นที่เพื่อประเมินความก้าวหน้า ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการแก้ปัญหาที่พบ

ประการที่สี่ คือ การวางแผนและประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อจัดการภารกิจต่าง ๆ ผ่านการประชุมหรือการใช้แอปพลิเคชัน เช่น LINE เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการประสานงาน

ประการห้า คือ การสนับสนุนโครงการพิเศษ โดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดสื่อสารกับสมาชิกเกี่ยวกับการฝึกอบรมหรือกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดและชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์

สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและหลากหลาย ช่วยส่งเสริมความร่วมมือ ความโปร่งใส และการพัฒนากลุ่มอย่างเหมาะสม

4.3 วิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม วิธีการติดต่อสื่อสาร มี 5 รหัส ที่อธิบายถึงวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การสื่อสารแบบพบปะโดยตรง 2) การสื่อสารแบบเป็นทางการ 3) การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์แบบไม่เป็นทางการ 4) การสื่อสารผ่านโทรศัพท์แบบไม่เป็นทางการ และ 5) การสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะวิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
วิธีการติดต่อสื่อสาร	การสื่อสารแบบพบปะโดยตรง	"การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกโดยไปพบที่สวนกับสมาชิกที่ต้องการสื่อสารด้วยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ที่ฟาร์ม เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารหรือติดตามการผลิตทุเรียน"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อแจ้งข่าวสาร และแลกเปลี่ยนความรู้โดยตรง"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อแจ้งข่าวสารโดยตรง"
การสื่อสารแบบเป็นทางการ		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ที่มีการพูดคุยเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่จะมีการพบกันตามรอบการประชุมในแต่ละเดือน"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเน้นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการในลักษณะการโทรติดต่อโดยตรง"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก เน้นใช้การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน LINE เป็นหลัก และใช้การโทรศัพท์เพื่อแจ้งข่าวสารโดยตรง"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ผ่านแอปพลิเคชัน LINE"
การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์แบบไม่เป็นทางการ		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเน้นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการในลักษณะการโทรติดต่อโดยตรง"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก เน้นใช้การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน LINE เป็นหลัก และใช้การโทรศัพท์เพื่อแจ้งข่าวสารโดยตรง"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ผ่านแอปพลิเคชัน LINE"
		"การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ โดยการส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน LINE เพื่อนัดหมายตามภารกิจ"

ตารางที่ 20 (ต่อ)

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
วิธีการติดต่อสื่อสาร	การสื่อสารผ่านโทรศัพท์แบบไม่เป็นทางการ	"ระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ไม่ค่อยมีการสื่อสารในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การใช้หนังสือราชการเป็นต้น เน้นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการในลักษณะการโทรติดต่อโดยตรง เพื่อนัดหมายตามภารกิจ" "การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเน้นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการในลักษณะการโทรติดต่อโดยตรง"
	การสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	"ระหว่างเจ้าหน้าที่กับสมาชิกยังไม่มี การติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ เน้นการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ"

จากตารางที่ 20 การวิเคราะห์เนื้อหาวิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม สรุปผลได้ดังนี้

4.3.1 จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสื่อสารแบบพบปะโดยตรง พบว่า การสื่อสารในลักษณะนี้เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ต้องการความใกล้ชิดและความชัดเจน เช่น การพบปะที่สวนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือการพูดคุยระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกที่ฟาร์มเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและติดตามการผลิต ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า การพบปะโดยตรงช่วยสร้างความเข้าใจที่ดีและลดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสาร

4.3.2 จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสื่อสารแบบเป็นทางการ พบว่า การสื่อสารแบบเป็นทางการเกิดขึ้นในรูปแบบที่มีการกำหนดวาระ เช่น การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน การประชุมเหล่านี้มักจัดตามรอบเวลาและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารแบบเป็นทางการช่วยเสริมสร้างความสอดคล้องในระดับนโยบาย

4.3.3 จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์แบบไม่เป็นทางการ พบว่า แอปพลิเคชันออนไลน์ เช่น LINE เป็นช่องทางสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ทั้งสำหรับการแจ้งข่าวสารระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งข้อความนัดหมาย การรายงานสถานการณ์ในพื้นที่ และการตอบสนองต่อปัญหาอย่างรวดเร็ว ผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า LINE เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความสะดวกและลดข้อจำกัดด้านเวลาและระยะทาง

4.3.4 จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสื่อสารผ่านโทรศัพท์แบบไม่เป็นทางการ พบว่า โทรศัพท์เป็นอีกหนึ่งช่องทางสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการความรวดเร็ว ตัวอย่างจากข้อมูลระบุว่า การติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดและอำเภอมักใช้โทรศัพท์ในการประสานงาน ซึ่งช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่เร่งด่วน

4.3.5 จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า แม้ข้อมูลจะระบุว่ายังไม่มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน แต่การสื่อสารผ่านช่องทางนี้ยังถือเป็นแนวทางที่อาจนำมาใช้ในอนาคตสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการความถูกต้องและเป็นทางการ

โดยสรุป ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การใช้วิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายช่วยให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การพบปะพูดคุยโดยตรงช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลา และการประชุมแบบเป็นทางการช่วยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กระบวนการเหล่านี้ไม่เพียงเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร แต่ยังช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างกลุ่ม

4.4 เป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ในการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวน 3 คน และผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนจำนวน 6 คน ได้ถูกขอให้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเป้าหมายและวิธีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของพวกเขา โดยเน้นการอธิบายถึงวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารที่มีส่วนร่วมในแต่ละระดับของกระบวนการมีส่วนร่วม อ้างอิงจากประสบการณ์ที่พวกเขามีในการดำเนินงานร่วมกัน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้รับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้การตั้งรหัสเพื่อกำหนดองค์ประกอบสำคัญหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ตามระดับการสื่อสารเหล่านี้ได้ถูกจัดกลุ่มเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การแจ้ง การปรึกษาหารือ การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วม และการเสริมอำนาจ ทั้งนี้ตัวอย่างคำตอบหรือคำพูดจากผู้ให้ข้อมูลถูกยกมาใช้อ้างอิงเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักฐานที่สนับสนุนและยืนยันการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับของกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม โดยผลการวิเคราะห์มุ่งเน้นการสะท้อนบทบาทและผลกระทบของการสื่อสาร

ดังกล่าวในบริบทของการพัฒนาการเกษตรและความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนในพื้นที่

ตารางที่ 21 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการแจ้งข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การแจ้งข้อมูล	การถ่ายทอดข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ	“ไม่ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการเกษตร แต่ได้รับข้อมูลว่าควรซื้อเครื่องมือวัดความเค็มของน้ำจากร้านค้าไหนดีที่สุด และได้รับข้อมูล
	การส่งเสริมความรู้และทักษะ	เกี่ยวกับกิจกรรมการออกบูธแสดงสินค้าเพื่อให้สมาชิกที่สนใจไปเข้าร่วม”
		“เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดจะให้ข้อมูลกับทางเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเท่านั้น ไม่มีให้ข้อมูลโดยตรงกับสมาชิกเกษตรกร ทางเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอจะเป็นผู้รับผิดชอบในให้ข้อมูลกับสมาชิกเกษตรกรเป็นหลัก”
	การแก้ปัญหาและจัดการเหตุการณ์	“เจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับการเกิดโรคระบาดในพื้นที่ เช่นการเกิดโรคใบไหมในช่วงที่ผ่านมา โดยสมาชิกจะมีการแจ้งผ่านหัวหน้ากลุ่มและหัวหน้ากลุ่มจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ”
		“เจ้าหน้าที่ขอข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับรายละเอียดและลักษณะโรคระบาดต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขจากผู้ที่มีความรู้”
	การสนับสนุนการพัฒนาการผลิตและมาตรฐาน	“กลุ่มเกษตรกรขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการขอมาตรฐานต่างๆ”
	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	“การให้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาจำหน่ายทุเรียน ในจังหวัดนนทบุรี จะได้รับข้อมูลจากชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์”

จากตารางที่ 21 การวิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการแจ้งข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

4.4.1 การแจ้งข้อมูล มี 5 รหัสที่อธิบายถึงเป้าหมายของการสื่อสารร่วมกันเพื่อการแจ้งข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับประสบการณ์ ได้แก่ 1) การถ่ายทอดข้อมูลเพื่อสนับสนุนการ

ตัดสินใจ 2) การส่งเสริมความรู้และทักษะ 3) การแก้ปัญหาและการจัดการเหตุการณ์ 4) การสนับสนุนการพัฒนาการผลิตและมาตรฐาน และ 5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีรายละเอียดดังนี้

1) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการถ่ายทอดข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในการให้ข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน เช่น การแนะนำแหล่งซื้อเครื่องมือวัดความเค็มของน้ำที่มีคุณภาพดีและเหมาะสมที่สุด รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการออกบูธสินค้าเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนมีโอกาสดูงานช่องทางการตลาดและเพิ่มรายได้

2) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการส่งเสริมความรู้และทักษะ พบว่าข้อมูลที่ถ่ายทอดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรผ่านการเสริมสร้างความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียน เช่น การแนะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิต อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนว่า เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนในกลุ่มบางส่วนยังไม่ได้รับข้อมูลดังกล่าวอย่างเต็มที่

3) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการแก้ปัญหาและการจัดการเหตุการณ์พบว่า บทบาทสำคัญของการแจ้งข้อมูลในบริบทของการจัดการปัญหา โดยเฉพาะปัญหาโรคระบาดในพื้นที่ เช่น โรคใบไหม้ เกษตรกรมีการรายงานปัญหาผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน ซึ่งหัวหน้ากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนจะประสานข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสนับสนุนการพัฒนาการผลิตและมาตรฐาน พบว่า เป้าหมายของการสนับสนุนการพัฒนาการผลิตและการปฏิบัติตามมาตรฐาน เช่น GAP และ GI กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนมีการร้องขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับขั้นตอนการขอมาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด

5) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ พบว่าจากการที่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับข้อมูลสำคัญจากแหล่งภายนอก เช่น ชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับราคาทุเรียนในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลการตลาดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของเป้าหมายในการสื่อสารร่วมกัน โดยเน้นไปที่การสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มผ่านกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 22 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการพิจารณาหรือจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การพิจารณาหรือ	การแก้ปัญหาการผลิต	"การพิจารณาหรือกันส่วนใหญ่มุ่งไปที่แนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำเค็มเข้าสวน ซึ่งการหารือดังกล่าวนำไปสู่การขอการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำน้ำประปามาช่วย ในการผลิตทุเรียน โดยเครื่องมือวัดค่าความเค็มเกษตรกรเป็นผู้ จัดซื้อเอง"
		"เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดจะพิจารณาหรือกับทางเจ้าหน้าที่ระดับ อำเภอเท่านั้น ไม่มีการพิจารณาหรือโดยตรงกับสมาชิกเกษตรกร ทางเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอจะเป็นผู้รับผิดชอบในการ พิจารณาหรือกับสมาชิกเกษตรกรเป็นหลัก"
	การสนับสนุน การตลาดและราคา ผลผลิต	"การพิจารณาหรือเรื่องการตลาดจะถูกดำเนินการผ่านชมรม อนุรักษ์ทุเรียนนนท์โดยสมาชิกทุกคนจะเข้าร่วมการประชุมเพื่อ ชี้แจงการกำหนดราคาขายทั้งพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี"
	การแลกเปลี่ยน ความรู้และทักษะ	"สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องการพัฒนาการผลิต โดยการลงไปเยี่ยมชมฟาร์มทุเรียนของสมาชิกที่มีเทคนิคที่ดีใน การดูแลทุเรียน"
		"มีการหารือกันเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาการปลูกต้นพันธุ์ทุเรียน ในระยะเริ่มแรกให้มีอัตราการรอดมากขึ้น"
การให้คำแนะนำด้าน อุปกรณ์และวิธีการ		เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษากับสมาชิกเกษตรกรว่าใช้เครื่องมือวัด ความเค็มของน้ำยี่ห้อไหนดี"

จากตารางที่ 22 การวิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการพิจารณาหรือ สรุปผลได้ดังนี้

4.4.2 การพิจารณาหรือ มี 4 รหัสที่อธิบายถึงเป้าหมายของการสื่อสารร่วมกันเพื่อการพิจารณาหรือ โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การแก้ปัญหาการผลิต 2) การสนับสนุนการตลาดและราคาผลผลิต 3) การแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะ และ 4) การให้คำแนะนำด้านอุปกรณ์และวิธีการมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการแก้ปัญหาการผลิต พบว่า การพิจารณาหรือส่วนใหญ่เน้นไปที่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การหารือกเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปัญหาน้ำเค็มในสวน ซึ่งนำไปสู่การขอสนับสนุนน้ำประปาเพื่อการเกษตรจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนเป็นผู้จัดซื้อเครื่องมือวัดค่าความเค็มเอง นอกจากนี้ยังมีการหารือเกี่ยวกับการเพิ่มอัตราการรอดของต้นพันธุ์ทุเรียนในระยะแรก ซึ่งสะท้อนถึงความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนในการหาทางออกที่เหมาะสม

2) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสนับสนุนการตลาดและราคาผลผลิต พบว่า เป้าหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของการปรึกษาหารือ คือ การกำหนดราคาผลผลิตและการจัดการตลาด ตัวอย่างเช่น การประชุมที่ดำเนินการผ่านชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการชี้แจงและกำหนดราคาขายทุเรียนในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี กระบวนการนี้ช่วยสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรมในการกำหนดราคาผลผลิต

3) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะ พบว่า การปรึกษาหารือไม่ได้จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียน แต่ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเอง เช่น การลงพื้นที่เยี่ยมชมฟาร์มทุเรียนของสมาชิกที่มีเทคนิคการดูแลที่ดี ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะในกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ

4) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการให้คำแนะนำด้านอุปกรณ์และวิธีการมาตรฐาน พบว่า ในบางกรณี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การแนะนำยี่ห้อของเครื่องมือวัดค่าความเค็มของน้ำที่เหมาะสมสำหรับใช้งานในสวนทุเรียน ข้อมูลที่ให้คำแนะนำเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลและลดความเสี่ยงในการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การปรึกษาหารือในทุกระดับเน้นสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน โดยกระบวนการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังช่วยพัฒนาแนวทางที่ยั่งยืนสำหรับการผลิตและการตลาดในอนาคต ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการหารือช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความโปร่งใสในกระบวนการสื่อสารร่วมกัน

ตารางที่ 23 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องจากกร
สนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้อง	การสนับสนุนการ พัฒนาและแก้ไข ปัญหา	"เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับทาง เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเท่านั้น ไม่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง กับสมาชิกเกษตรกร ทางเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอจะเป็น ผู้รับผิดชอบในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาชิกเกษตรกร เป็นหลัก"
		"เจ้าหน้าที่ให้ยืมเครื่องมือวัดค่าความเค็มของน้ำสำหรับสมาชิก ที่ไม่มี"
		"เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแจ้งค่าความเค็มของน้ำที่วัดได้ผ่าน ทางแอปพลิเคชัน LINE ให้เจ้าหน้าที่ทราบ เพื่อขอความ สนับสนุนน้ำประปาเข้าไปใช้"
	การสนับสนุน ทรัพยากรและ มาตรฐาน	"สมาชิกและเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการ ประชุมกลุ่มแปลงใหญ่ร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อติดตามเพื่อผลักดัน ให้ได้รับมาตรฐาน GAP และมาตรฐาน GI และมาตรฐาน นนทบุรีกรีน เดือนละหนึ่งครั้ง"
การส่งเสริมความ ร่วมมือและ ข้อเสนอแนะ		"สมาชิกไม่มีความกังวลในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในการ แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะกับเจ้าหน้าที่"
		"ประธานแปลงใหญ่และเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน กิจกรรมการประชุม ศพก. แปลงใหญ่ ที่มีการจัดประชุมปีละ 4 ครั้ง"
การพัฒนาทักษะและ ความรู้		"สมาชิก เจ้าหน้าที่ และชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์เข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการประชุมเพื่อชี้แจงการกำหนดราคาขายทั้งพื้นที่ ในจังหวัดนนทบุรี ปีละหนึ่งครั้ง"
		"สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมทำปุ๋ยหมักที่ทางเจ้าหน้าที่จัดขึ้น"
		"สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมทำน้ำหมักชีวภาพจากสับปะรดที่ทาง เจ้าหน้าที่จัดขึ้น"
		"สมาชิกร่วมเสนอการจัดกิจกรรมทำเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อให้ ทางเจ้าหน้าที่ดำเนินการ"

จากตารางที่ 23 การวิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเข้า
มามีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปผลได้ดังนี้

4.4.3 การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง มี 4 รหัสที่อธิบายถึงเป้าหมายของการสื่อสารร่วมกันเพื่อการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหา 2) การสนับสนุนทรัพยากรและมาตรฐาน 3) การส่งเสริมความร่วมมือและข้อเสนอแนะ และ 4) การพัฒนาทักษะและความรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหา พบว่า เป้าหมายสำคัญของการสื่อสารร่วมกันในด้านนี้คือการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น การจัดการปัญหาน้ำเค็มในสวน โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการแจ้งค่าความเค็มของน้ำผ่านแอปพลิเคชัน LINE เพื่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ เช่น การสนับสนุนน้ำประปาสำหรับการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่เกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนร่วมเสนอการจัดกิจกรรม เช่น การทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ช่วยดำเนินการ

2) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสนับสนุนทรัพยากรและมาตรฐาน พบว่า การสื่อสารร่วมกันมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา เช่น การยืมเครื่องมือวัดค่าความเค็มของน้ำสำหรับสมาชิกที่ไม่มี รวมถึงการส่งเสริมให้สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP และ GI ผ่านการประชุมและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น การประชุมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนที่จัดขึ้นเป็นประจำเดือนละหนึ่งครั้ง

3) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการส่งเสริมความร่วมมือและข้อเสนอแนะ พบว่า การมีส่วนร่วมในการสื่อสารร่วมกันเป็นไปอย่างเปิดกว้าง สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางต่าง ๆ ได้โดยไม่มีกังวล เช่น การเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา หรือการเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงและร่วมกันกำหนดราคาขายทุเรียนกับชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์

4) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการพัฒนาทักษะและความรู้ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะและความรู้เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายสำคัญ เช่น การเข้าร่วมอบรมการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งจัดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนที่เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาและปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน เช่น การเยี่ยมชมฟาร์มที่มีเทคนิคการจัดการที่ดี

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการสื่อสารร่วมกัน ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แต่ยังช่วยสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในระดับกลุ่มและระดับเครือข่าย การ

มีส่วนร่วมในทุกระดับทำให้เป้าหมายของการพัฒนาการผลิตและการจัดการปัญหาต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างยั่งยืนและตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่าย

ตารางที่ 24 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การทำงานร่วมกัน	การแก้ไขปัญหาและ	"สมาชิกไม่มีความกังวลในการทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ และ
	การสนับสนุน	เจ้าหน้าที่ก็ไม่มีความกังวลในการทำงานร่วมกันกับสมาชิก"
	ทรัพยากร	"ผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในการแจ้งค่าความ
		เค็มของน้ำที่วัดได้ผ่านทางแอปพลิเคชัน LINE เพื่อขอความ
การพัฒนาความรู้	การพัฒนาคณะกร	"ผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการพัฒนา
	และทักษะของ	ความรู้และทักษะของสมาชิกในการทำปุ๋ยหมัก"
	สมาชิก	"ผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการพัฒนา
		ความรู้และทักษะของสมาชิกในการทำน้ำหมักชีวภาพจาก
การติดตามและ	การติดตามและ	"สมาชิกทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการประชุมกลุ่มแปลงใหญ่
	ผลักดันมาตรฐาน	ร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อติดตามเพื่อผลักดันให้ได้รับมาตรฐาน GAP
		และมาตรฐาน GI และมาตรฐานนันทบุรีการ์
		"ประธานแปลงใหญ่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในกิจกรรมการ
การสนับสนุน	การสนับสนุน	“ผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ทำงานร่วมกับสมาชิกในการเสนอการจัด
	ข้อเสนอและ	กิจกรรมทำเชื้อไตรโคเดอร์มา แต่ติดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการ
	ความคิดริเริ่มของ	จัดกิจกรรมประมาณ 20,000 กว่าบาท"
	สมาชิก	

จากตารางที่ 24 การวิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วม สรุปผลได้ดังนี้

4.4.4 การมีส่วนร่วม มี 4 รหัสที่อธิบายถึงเป้าหมายของการสื่อสารร่วมกันเพื่อการทำงานร่วมกัน โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การแก้ไขปัญหาและการ

สนับสนุนทรัพยากร 2) การพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิก 3) การติดตามและผลักดันมาตรฐาน และ 4) การสนับสนุนข้อเสนอและความคิดริเริ่มของสมาชิก มีรายละเอียดดังนี้

1) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการแก้ไขปัญหาและการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า เป้าหมายสำคัญในด้านนี้คือการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การจัดการปัญหาน้ำเค็มในสวน โดยผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำงานร่วมกันผ่านการแจ้งค่าความเค็มของน้ำที่วัดได้ผ่านแอปพลิเคชัน LINE เพื่อขอการสนับสนุนน้ำประปาสำหรับใช้ในสวน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เช่น การให้ยืมเครื่องมือวัดค่าความเค็มสำหรับสมาชิกที่ไม่มี เพื่อช่วยให้สามารถจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิก พบว่า การทำงานร่วมกันในด้านนี้มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน ตัวอย่างเช่น ผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิกเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพจากสับปะรด การพัฒนาทักษะเหล่านี้ช่วยให้สมาชิกสามารถนำไปปรับใช้ในกระบวนการผลิตจริง และส่งเสริมการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในระดับกลุ่ม

3) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการติดตามและผลักดันมาตรฐาน พบว่า การทำงานร่วมกันยังมุ่งเน้นการผลักดันให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนปฏิบัติตามมาตรฐานที่สำคัญ เช่น GAP และ GI ตัวอย่างเช่น สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร่วมกันจัดประชุมติดตามผลเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และผลักดันให้กลุ่มแปลงใหญ่ได้รับมาตรฐานเหล่านี้ กระบวนการดังกล่าวยังช่วยสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

4) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการสนับสนุนข้อเสนอและความคิดริเริ่มของสมาชิก พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนข้อเสนอและความคิดริเริ่มของสมาชิก ตัวอย่างเช่น การที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนเสนอให้จัดกิจกรรมทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา แม้ว่าจะติดปัญหาเรื่องงบประมาณประมาณ 20,000 บาท แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนยังคงสนับสนุนและพยายามหาวิธีการเพื่อให้กิจกรรมสามารถดำเนินการได้

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่า การทำงานร่วมกันในลักษณะดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ การทำงานร่วมกันใน

กิจกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ตอบสนองเป้าหมายของกลุ่ม แต่ยังช่วยสร้างความยั่งยืนในด้านการพัฒนาเกษตรกรรมและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในระยะยาว

ตารางที่ 25 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการเสริมอำนาจจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การเสริมอำนาจ	การตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมเพื่อความไว้วางใจ	"การตัดสินใจร่วมกันระหว่างสมาชิกในการกระทำการใดหรือดำเนินการบางอย่างของกลุ่มยังไม่พบปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน"
	การกำหนดราคาผลผลิตและการตลาดร่วมกัน	"การตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการตั้งราคาขายผลผลิตของสมาชิก กลุ่มแปลงใหญ่ต้องดำเนินการตัดสินใจร่วมกับชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ โดยมติจะมาจากการประชุมของสมาชิกชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เป็นหลัก"
	การวางแผนพัฒนาความรู้และทักษะ	"การตัดสินใจร่วมกันในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมพัฒนาทักษะความรู้ทั่วไปนั้น อำนาจการตัดสินใจจะอยู่ภายใต้ผู้นำกลุ่มและเจ้าหน้าที่"
		"การตัดสินใจร่วมกันในการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะในการผลิตทุเรียน อำนาจการตัดสินใจจะอยู่ภายใต้ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในเรื่องการผลิตทุเรียนมากกว่าเกษตรกร"
การจัดการปัญหาและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ		"การตัดสินใจร่วมกันในการขอรับน้ำประปามาใช้ในการสนับสนุนปัญหาที่เกิดจากน้ำเค็ม อำนาจการตัดสินใจจะอยู่ภายใต้ผู้นำกลุ่ม สมาชิก และเจ้าหน้าที่"

จากตารางที่ 25 การวิเคราะห์เนื้อหาเป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านการเสริมอำนาจ สรุปผลได้ดังนี้

4.4.5 การเสริมอำนาจ มี 4 รหัสที่อธิบายถึงเป้าหมายของการสื่อสารร่วมกันเพื่อการเสริมอำนาจ โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมเพื่อความไว้วางใจ 2) การกำหนดราคาผลผลิตและการตลาดร่วมกัน 3) การวางแผนพัฒนาความรู้และทักษะ และ 4) การจัดการปัญหาและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ มีรายละเอียดดังนี้

1) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมเพื่อความไว้วางใจ พบว่า หนึ่งในเป้าหมายหลักของการเสริมอำนาจ คือ การสร้างความไว้วางใจในกลุ่มสมาชิก เกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน ผ่านกระบวนการตัดสินใจที่เปิดกว้าง ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางได้อย่างไม่มีข้อกักรวลง ขณะท่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็เปิดรับฟังและสนับสนุนความคิดเห็นจากสมาชิก กระบวนการสื่อสารนี้ช่วยให้การตัดสินใจในกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความไว้วางใจระหว่างกัน

2) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการกำหนดราคาผลผลิตและการตลาดร่วมกัน พบว่า การเสริมอำนาจในด้านนี้ปรากฏให้เห็นจากการที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนร่วมกับชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดราคาผลผลิต โดยใช้การประชุมชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ประจำปี เพื่อพิจารณาติจากทุกฝ่าย กระบวนการนี้ช่วยให้การกำหนดราคาทุเรียนมีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอย่างสมดุล

3) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการวางแผนพัฒนาความรู้และทักษะ พบว่า เป้าหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของการเสริมอำนาจ คือ การสนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียน เช่น การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การวางแผนการจัดอบรมเหล่านี้เป็นผลมาจากการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้นำกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนได้รับความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง

4) จากตัวอย่างลักษณะเฉพาะของการจัดการปัญหาและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ พบว่า การเสริมอำนาจยังครอบคลุมถึงการวางแผนแก้ไขปัญหาและจัดการทรัพยากร เช่น การตัดสินใจขอรับน้ำประปาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเค็มในสวน โดยการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มผู้นำและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กระบวนการดังกล่าวแสดงถึงความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในกลุ่ม และสร้างความสามารถในการจัดการปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การเสริมอำนาจในกระบวนการสื่อสารร่วมกันช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่สามารถร่วมกันตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการพัฒนากลุ่มได้ โดยไม่เพียงแต่เพิ่มความไว้วางใจและความโปร่งใสในกลุ่ม แต่ยังช่วยสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการดำเนินงานของกลุ่มในระยะยาว

4.5 ลักษณะการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาการผลิตทุเรียน

4.5.1 การพบปะและการติดต่อสื่อสารในการพัฒนาการผลิตทุเรียน พบว่า การพบปะและการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาการผลิตทุเรียนในระดับกลุ่ม ผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและความถี่ของการพบปะระหว่างสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) การพบปะระหว่างสมาชิกกลุ่ม พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนมีการพบปะกันในลักษณะเยี่ยมชมนสวนของสมาชิกแต่ละคน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน การพบปะในลักษณะนี้มีลักษณะไม่เป็นทางการ โดยมีก้นดหมายผ่านแอปพลิเคชัน LINE และมีจำนวนผู้เข้าร่วมครั้งละประมาณ 3-6 คน ความถี่ในการพบปะเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน การพบปะนี้ช่วยให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีและแบ่งปันเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดการสวนทุเรียน

2) การพบปะระหว่างสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ พบว่า การพบปะในลักษณะนี้เกิดขึ้นในพื้นที่สวนทุเรียนของกลุ่มแปลงใหญ่ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและสมาชิกกลุ่มร่วมกันพูดคุยและหารือเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตทุเรียน การพบปะมักมีจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณ 3-6 คน และเน้นการให้คำแนะนำเฉพาะด้านหรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในพื้นที่ การพบปะเชิงปฏิบัตินี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิก

3) การพบปะระหว่างสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด พบว่า การพบปะในระดับนี้มีความถี่ที่น้อยกว่า โดยปกติสมาชิกกลุ่มจะไม่ได้พบกับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดในพื้นที่สวนแปลงใหญ่ทุเรียน ยกเว้นในกรณีที่มีการประชุมระดับคณะกรรมการแปลงใหญ่ หรือเมื่อมีโครงการที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ เช่น การอบรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลุ่ม นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มอาจได้รับข่าวสารหรือข้อมูลจากชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ในโอกาสพิเศษ

โดยสรุปผลการวิจัย พบว่า การพบปะระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความหลากหลายทั้งในด้านลักษณะและความถี่ โดยการพบปะระหว่างสมาชิกกลุ่มมีความถี่และความต่อเนื่องสูงสุด เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่ม ในขณะที่การพบปะระหว่างสมาชิกและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอมีลักษณะเชิงปฏิบัติ ส่วนการพบปะกับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดมีความเฉพาะเจาะจงและขึ้นอยู่กับโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน การติดต่อสื่อสารในทุกระดับนี้ช่วยสนับสนุนการพัฒนาทุเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.5.2 เหตุผลของการติดต่อสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาการผลิต

ทุเรียน พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากระบวนการผลิต การจัดการกลุ่ม และการตลาดทุเรียน ผลการวิจัยพบเหตุผลที่ทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารร่วมกัน 2 ประการ ดังนี้

1) เหตุผลของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนให้เหตุผลว่าการติดต่อสื่อสารเป็นโอกาสสำคัญในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตทุเรียน เช่น เทคนิคการปลูก การจัดการดินและน้ำ และการป้องกันโรคพืช นอกจากนี้ เกษตรกรยังมองว่าการสื่อสารในกลุ่มช่วยให้พวกเขาสามารถแบ่งปันแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิต เช่น ปัญหาคุณภาพผลผลิตที่ลดลง หรือการจัดการต้นทุนในช่วงฤดูกาลที่ผลผลิตล้นตลาด การแลกเปลี่ยนความรู้ในลักษณะนี้สร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

2) เหตุผลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้เหตุผลว่าการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนมีเป้าหมายหลักเพื่อสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การรวมกลุ่มช่วยสร้างโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนาการผลิตอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการผลิต เช่น การใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังมุ่งส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรภายในกลุ่ม และพัฒนาช่องทางการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต เช่น การสร้างแบรนด์ทุเรียนในพื้นที่ หรือการผลักดันมาตรฐาน GAP และ GI

โดยสรุปเหตุผลของการติดต่อสื่อสารระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่สะท้อนถึงเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียน เกษตรกรมุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผลผลิตผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ ขณะที่เจ้าหน้าที่เน้นการสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อการพัฒนายั่งยืนในทุกมิติ การสื่อสารในลักษณะนี้ช่วยสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มในระยะยาว

ตารางที่ 26 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการผลิตทุเรียนจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
การสื่อสารเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกิดขึ้นใน การพัฒนาการผลิต ทุเรียน	ปัญหาโรคพืช	"มีการสื่อสารเกี่ยวกับโรครากเน่าโคนเน่าระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือกัน และสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเพื่อหาแนวทางแก้ไข อย่างไรก็ตามในเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหานี้เกษตรกรยังไม่ได้มีการป้องกันและกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าตามให้เกิดการระบาดของโรคอย่างต่อเนื่อง เช่นเกษตรกรยังไม่ได้ทำลายหรือเผาต้นที่เป็นโรคอย่างถูกต้อง เป็นต้น" "มีการสื่อสารเกี่ยวกับโรคที่เกิดจากเชื้อราระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือกัน และสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเพื่อขอรับปัจจัยสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอจะประสานงานต่อไปยังกลุ่มอารักขาพืชระดับจังหวัดเพื่อลงมาดูการระบาดของโรคที่แปลงและดำเนินการสนับสนุนปัจจัยที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร เช่น สารชีวภัณฑ์ต่างๆ สารเคมีบางอย่าง เป็นต้น"
	ปัญหาแมลงศัตรูพืช	"มีการสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาหนอนเจาะต้นและแมลงเข้าทำลายต้นทุเรียน ระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือกัน และสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเพื่อขอรับปัจจัยสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา เช่น การได้รับชุดกาวดักแมลง เป็นต้น"
	การบรรเทาปัญหาน้ำเค็ม	"มีการสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเค็ม ระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือกัน และสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเพื่อรายงานค่าความเค็มของน้ำที่วัดได้ในแต่ละวัน และขอรับปัจจัยสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา เช่น การขอน้ำปะปาจากหน่วยงานภายในท้องถิ่น การขอน้ำดิบจากทางชลประทาน โดยให้ทางอบต.ตอบเป็นผู้สนับสนุนรถในการขนน้ำมาให้เกษตรกร เป็นต้น"

จากตารางที่ 26 การวิเคราะห์เนื้อหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการผลิตทุเรียน สรุปผลได้ดังนี้

4.5.3 การสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการผลิตทุเรียน พบว่า มี 3 รหัส ที่อธิบายถึงการสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาในการผลิตทุเรียนระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ปัญหาโรคพืช 2) ปัญหาแมลงศัตรูพืช และ 3) การบรรเทาปัญหาน้ำเค็ม มีรายละเอียดดังนี้

1) ปัญหาโรคพืช พบว่า มีการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาโรคพืช เช่น เช่น โรคใบไหม้และโรครากเน่าโคนเน่า เป็นปัญหาสำคัญที่สมาชิกกลุ่มหารือกันในเรื่องนี้ และรายงานสถานการณ์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเพื่อขอคำแนะนำหรือการสนับสนุน เช่น สารชีวภัณฑ์ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่อำเภอจะประสานงานต่อไปยังกลุ่มอารักขาพืชระดับจังหวัดเพื่อลงพื้นที่ตรวจสอบและสนับสนุนการควบคุมโรค

2) ปัญหาแมลงศัตรูพืช พบว่า มีการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนเจาะต้น เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สมาชิกกลุ่มสื่อสารกันเพื่อวางแผนเบื้องต้น และขอรับปัจจัยสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ เช่น ชุดกาวดักแมลง การประสานงานลักษณะนี้ช่วยลดความเสียหายจากแมลงศัตรูพืช

3) การบรรเทาปัญหาน้ำเค็ม พบว่า มีการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเค็มเป็นผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพและปริมาณผลผลิต การสื่อสารเกี่ยวกับปัญหานี้เน้นให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนใช้แอปพลิเคชัน เช่น LINE ในการรายงานค่าความเค็มของน้ำ และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเพื่อขอสนับสนุนน้ำประปาหรือน้ำดิบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารเชิงปฏิบัตินี้ช่วยบรรเทาผลกระทบต่อผลผลิต

โดยสรุป ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาโรคพืช แมลงศัตรูพืชระบาด และปัญหาน้ำเค็ม เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันระหว่างสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและรวดเร็วมากขึ้น การสื่อสารเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการผลิตทุเรียนให้แก่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตารางที่ 27 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านการสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทุเรียนจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
กระบวนการผลิตทุเรียน	การปลูกต้นทุเรียน	"มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับต้นพันธุ์มาปลูก อย่างไรก็ตามต้นพันธุ์ที่หน่วยงานระดับจังหวัดสนับสนุนให้พบปัญหา เช่น ไม่ตรงตามต้นพันธุ์ที่กำหนด"

ตารางที่ 27 (ต่อ)

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
กระบวนการผลิต ทุเรียน	การปลูกต้นทุเรียน	"มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการปลูกดูแลต้นทุเรียนในระยะเริ่มต้นซึ่งมีอัตราการตายสูง อย่างไรก็ตามเกษตรกรไม่มีการสื่อสารเกี่ยวกับการเทคนิคการปลูกทุเรียนกับเจ้าหน้าที่ เพราะเกษตรกรคิดว่าพวกเขามีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากกว่าเจ้าหน้าที่ อีกเหตุผลหนึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนจริงเท่ากับพวกเขา"
	การดูแลรักษาต้น ทุเรียน	"มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการโรคแมลง มุ่งเน้นไปที่การเฝ้าระวังปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันไม่ให้เกิดโรค" "มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลต้นทุเรียนเน้นการใช้ภูมิปัญญาที่รุ่นก่อนสืบทอดมาให้ มีเกษตรกรบางรายมีการใช้เทคนิคที่ทันสมัย เช่น การใช้สปริงเกอร์ในการรดน้ำ อย่างไรก็ตามเกษตรกรไม่มีการสื่อสารเกี่ยวกับการเทคนิคการดูแลทุเรียนกับเจ้าหน้าที่ เพราะเกษตรกรคิดว่าพวกเขามีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากกว่าเจ้าหน้าที่ อีกเหตุผลหนึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนจริงเท่ากับพวกเขา"
	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	"มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการเก็บเกี่ยวทุเรียนเน้นการใช้ภูมิปัญญาที่รุ่นก่อนสืบทอดมาให้ อย่างไรก็ตามเกษตรกรไม่มีการสื่อสารเกี่ยวกับการเทคนิคการดูแลทุเรียนกับเจ้าหน้าที่ เพราะเกษตรกรคิดว่าพวกเขามีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากกว่าเจ้าหน้าที่ อีกเหตุผลหนึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนจริงเท่ากับพวกเขา"
	การตลาดและการ กำหนดราคา	"มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวทุเรียน มุ่งเน้นไปที่การควบคุมคุณภาพของผลผลิตทุเรียน" "มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่ม ชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เพื่อทราบการกำหนดราคาในระดับจังหวัดร่วมกัน รวมถึงการควบคุมคุณภาพของผลผลิตทุเรียนในระดับจังหวัด โดยการสื่อสารนี้จะเกิดขึ้นปีละครั้งในการประชุมใหญ่ชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ " "มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับแหล่งแสดงสินค้า เช่น การออกบูธแสดงสินค้าตามที่ทางจังหวัดได้จัดมาให้"

จากตารางที่ 27 การวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทุเรียน สรุปผลได้ดังนี้

4.5.4 การสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทุเรียน พบว่า มี 4 รหัส ที่อธิบายถึงการสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทุเรียนระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การปลูกลูกทุเรียน 2) การดูแลรักษาต้นทุเรียน 3) การเก็บเกี่ยวผลผลิต และ 4) การตลาดและการกำหนดราคา มีรายละเอียดดังนี้

1) การปลูกลูกทุเรียน พบว่า การสื่อสารเกี่ยวกับการปลูกลูกทุเรียนมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้เกษตรกรได้รับต้นพันธุ์ที่เหมาะสมและเรียนรู้วิธีการปลูกในระยะเริ่มต้น สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการปลูกลูกทุเรียนในระยะเริ่มต้น ซึ่งเป็นช่วงที่มักพบอัตราการตายสูง ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรบางรายพบปัญหาต้นพันธุ์ที่ได้รับจากหน่วยงานระดับจังหวัดไม่ตรงตามที่กำหนด อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ปรึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเรื่องเทคนิคการปลูก เนื่องจากมองว่าพวกเขามีความรู้และประสบการณ์มากกว่า

2) การดูแลรักษาต้นทุเรียน พบว่า การสื่อสารในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลรักษาต้นทุเรียน เช่น การจัดการน้ำ ดิน ปุ๋ย และการควบคุมโรคและแมลง สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งปันภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เทคนิคการใช้สปริงเกอร์เพื่อลดน้ำ หรือการดูแลต้นทุเรียนด้วยวิธีที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นก่อน ในขณะเดียวกัน การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นไปที่การป้องกันและเฝ้าระวังโรคและแมลง เช่น การจัดการโรคแมลงและการป้องกันการระบาดของ

3) การเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่า การเก็บเกี่ยวเป็นอีกขั้นตอนที่สำคัญซึ่งต้องการการควบคุมคุณภาพของผลผลิต การสื่อสารในกลุ่มสมาชิกมักเน้นที่การแลกเปลี่ยนเทคนิคการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเฉพาะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในกระบวนการเก็บเกี่ยว ตัวอย่างจากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้สมาชิกเข้าใจมาตรฐานที่เหมาะสม

4) การตลาดและการกำหนดราคา พบว่า ในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการผลิต การสื่อสารเกี่ยวกับตลาดและการกำหนดราคามีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มสมาชิกกลุ่มมีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัด รวมถึงชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เพื่อกำหนดราคาทุเรียนในระดับจังหวัด การประชุมใหญ่ประจำปีเป็นโอกาสสำคัญในการหารือเรื่องราคา

ผลผลิตและคุณภาพสินค้า นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมแหล่งแสดงสินค้า เช่น การออกบูธแสดงสินค้าจัดโดยหน่วยงานระดับจังหวัด

โดยสรุปตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารในกระบวนการผลิตทุเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สามารถปรับตัวและพัฒนาผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว จนถึงการตลาดที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการผลิตทุเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่ม ขณะที่การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 28 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านรูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
รูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสม	การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ	"การสื่อสารเพื่อตัดสินใจร่วมกันเช่นการคัดเลือกประธาน รองประธาน และเลขา ใช้การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ ในลักษณะเผชิญหน้าในการประชุมร่วมกัน"
	การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ	"การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอกับผู้นำกลุ่มเป็นการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีการจัดลำดับการสื่อสารว่าต้องสื่อสารไปที่ใครก่อน ทำให้การให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการตัดสินใจร่วมกัน จะเกิดขึ้นพร้อมกันในการสื่อสารทุกครั้ง"
	การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ	"การสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญไปที่การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ในลักษณะเผชิญหน้าโดยการไปเยี่ยมชมสวนสมาชิกที่มีเทคนิคเฉพาะ อย่างไรก็ตามถ้ามีความต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทันที สมาชิกจะใช้การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการผ่านทางโทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชัน LINE เพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการดูแลทุเรียน หรือ แก้ไขปัญหาในการผลิตทุเรียนที่เกิดขึ้น"
		"การสื่อสารเพื่อขอรับการสนับสนุนจากปัจจัย สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญไปที่การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอผ่านทางโทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชัน LINE เพื่อแจ้งความต้องการปัจจัยที่ต้องการได้รับการสนับสนุน"

ตารางที่ 28 (ต่อ)

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
	การสื่อสารแบบไม่มีลำดับชั้น	"การสื่อสารเพื่อประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดให้มีความสำคัญกับการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการผ่านทางโทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชัน LINE เพื่อนัดหมายตามภารกิจ ยังไม่ค่อยใช้การสื่อสารผ่านทางอีเมล และหนังสือราชการ"
	การสื่อสารที่ยืดหยุ่นและตอบสนองเร็ว	"การสื่อสารเพื่อประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดให้มีความสำคัญกับการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการผ่านทางโทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชัน LINE"
	การสื่อสารแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความไว้วางใจ	"การสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มในลักษณะเผชิญหน้าโดยการไปเยี่ยมชมนสมาชิกที่มีเทคนิคเฉพาะ" "การสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นการสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีการจัดลำดับการสื่อสารว่าต้องสื่อสารไปที่ใครก่อน ทำให้การให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการตัดสินใจร่วมกัน จะเกิดขึ้นพร้อมกันในการสื่อสารทุกครั้ง"

จากตารางที่ 28 การวิเคราะห์เนื้อหาารูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในการพัฒนาการผลิตทุเรียน สรุปผลได้ดังนี้

4.5.5 รูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในการพัฒนาการผลิตทุเรียน พบว่า มี 5 รหัส ที่อธิบายถึงรูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในการพัฒนาการผลิตทุเรียนระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ 2) การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ 3) การสื่อสารแบบไม่มีลำดับชั้น 4) การสื่อสารที่ยืดหยุ่นและตอบสนองเร็ว และ 5) การสื่อสารแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความไว้วางใจ มีรายละเอียดดังนี้

1) การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ พบว่า รูปแบบการสื่อสารนี้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการที่ต้องการความชัดเจนและโปร่งใส เช่น การตัดสินใจร่วมกันในเรื่องสำคัญของกลุ่ม ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ การประชุมเพื่อคัดเลือกประธาน รองประธาน และเลขาธิการกลุ่มเกษตรกร

แปลงใหญ่ การสื่อสารนี้เกิดขึ้นในลักษณะการประชุมแบบเผชิญหน้าที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน

2) การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ พบว่า การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการช่วยให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลเกิดขึ้นได้อย่างยืดหยุ่น ตัวอย่างเช่น การแลกเปลี่ยนเทคนิคการปลูกและดูแลทุเรียนระหว่างสมาชิกกลุ่มผ่านโทรศัพท์หรือแอปพลิเคชัน LINE การสื่อสารในรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการขอรับคำแนะนำในเวลาเร่งด่วน

3) การสื่อสารแบบไม่มีลำดับชั้น พบว่า รูปแบบการสื่อสารที่ไม่มีลำดับชั้นช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความเท่าเทียมในการแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น การปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิกหรือระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอกับผู้นำกลุ่ม การสื่อสารนี้เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายสามารถแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูล และการตัดสินใจร่วมกันได้ในทุกครั้ง

4) การสื่อสารที่ยืดหยุ่นและตอบสนองเร็ว พบว่า รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ช่องทางที่สะดวก เช่น โทรศัพท์และแอปพลิเคชัน LINE เป็นวิธีที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การนัดหมายภารกิจระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด หรือการแจ้งความต้องการปัจจัยสนับสนุนจากสมาชิกกลุ่มไปยังเจ้าหน้าที่

5) การสื่อสารแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความไว้วางใจ พบว่า การสื่อสารแบบเผชิญหน้าเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความไว้วางใจ ตัวอย่างเช่น การเยี่ยมชมสวนของสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคเฉพาะหรือการประชุมหารือในประเด็นสำคัญของกลุ่ม การสื่อสารนี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่

โดยสรุปตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารสองทางทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือและการพัฒนากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน การสื่อสารที่ไม่มีลำดับชั้นและความยืดหยุ่นช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วน ขณะที่การสื่อสารแบบเผชิญหน้าช่วยสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในกลุ่ม รูปแบบการสื่อสารเหล่านี้จึงเป็นรากฐานสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาการผลิตทุเรียนอย่างเหมาะสม

ตารางที่ 29 หมวดหมู่ รหัส และตัวอย่างของลักษณะเฉพาะด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมจากการสนทนากลุ่ม

หมวดหมู่	รหัส	ตัวอย่างของลักษณะเฉพาะ
ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม	การขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของเจ้าหน้าที่	"สมาชิกกลุ่มแจ้งข้อจำกัดในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งระดับอำเภอและระดับจังหวัด ว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการสื่อสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ในด้านการผลิตทุเรียน"
	การไม่ให้ความร่วมมือในการสื่อสารของสมาชิกบางราย	"มีสมาชิกบางรายประมาณ 2-3 รายต่อกลุ่ม ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารในบางครั้ง"
	การขาดการสื่อสารเพื่อร้องขอผู้เชี่ยวชาญภายนอก	"สมาชิกกลุ่มไม่มีการสื่อสารเพื่อร้องขอผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่นมาพัฒนาความรู้ในการผลิตให้กับสมาชิก เนื่องจากพวกเขามีความเห็นว่าปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีเทคนิคเฉพาะพื้นที่"
	การสื่อสารที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย	"สมาชิกบางรายไม่เข้าร่วมการสื่อสาร เนื่องจากพวกเขาคิดว่าการสื่อสารในบางประเด็นไม่มีความจำเป็นสำหรับเขา"
	การสื่อสารที่จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนร่วม	"สมาชิกคนไหนเข้าร่วมมือก็จะได้รับการแบ่งปันปัจจัย ถ้าใครไม่เข้ามาให้ความร่วมมือก็อาจไม่ได้รับการแบ่งปันปัจจัย"
	รวม	

จากตารางที่ 29 การวิเคราะห์เนื้อหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม สรุปผลได้ดังนี้

4.5.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม พบว่า มี 5 รหัส ที่อธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการผลิตทุเรียนระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยอิงจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของเจ้าหน้าที่ 2) การไม่ให้ความร่วมมือในการสื่อสารของสมาชิกบางราย 3) การขาดการสื่อสารเพื่อร้องขอผู้เชี่ยวชาญภายนอก 4) การสื่อสารที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย และ 5) การสื่อสารที่จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนร่วม มีรายละเอียดดังนี้

1) การขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของเจ้าหน้าที่ พบว่า ปัญหานี้เกิดจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนมองว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความเชี่ยวชาญใน

ด้านการผลิตทุเรียนโดยเฉพาะ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสื่อสารเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต เช่น การปลูก และดูแลรักษาต้นทุเรียน ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า สมาชิกกลุ่มหลักเลี้ยงการร้องขอคำแนะนำในบางประเด็น เพราะมองว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์จริงหรือไม่เข้าใจเทคนิคเฉพาะในพื้นที่ เช่น การปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

2) การไม่ให้ความร่วมมือในการสื่อสารของสมาชิกบางราย พบว่า ปัญหานี้เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนบางรายไม่เข้าร่วมการสื่อสารในบางครั้ง เนื่องจากมองว่าประเด็นที่พูดคุยไม่มีความจำเป็นสำหรับพวกเขา หรือมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่าสมาชิกที่ไม่เข้าร่วมมักจะแจ้งเหตุผลให้กลุ่มทราบเสมอ

3) การขาดการสื่อสารเพื่อร้องขอผู้เชี่ยวชาญภายนอก พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนไม่สื่อสารเพื่อร้องขอผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาพัฒนาความรู้ เนื่องจากมองว่าผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่นอาจไม่เข้าใจเทคนิคเฉพาะพื้นที่ของการผลิตทุเรียนในนนทบุรี อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเกษตรกรยอมรับว่าเป็นเรื่องที่พวกเขายังขาดความเชี่ยวชาญ

4) การสื่อสารที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย พบว่า บางครั้งการสื่อสารไม่ได้ตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของทุกฝ่าย เช่น สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนบางคนรู้สึกว่าประเด็นที่สื่อสารไม่มีประโยชน์กับตนเอง ส่งผลให้เกิดการขาดการมีส่วนร่วมในบางประเด็น

5) การสื่อสารที่จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนร่วม พบว่า การสื่อสารในบางครั้งมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้สมาชิกที่ไม่เข้าร่วมไม่ได้รับข้อมูลหรือปัจจัยสนับสนุน ตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า การแบ่งปันทรัพยากร เช่น ปัจจัยสนับสนุน จะเกิดขึ้นเฉพาะกับสมาชิกที่ให้ความร่วมมือเท่านั้น

โดยสรุปตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เกิดจากข้อจำกัดในความเชี่ยวชาญ ความไม่สอดคล้องของประเด็นการสื่อสาร และการจำกัดการมีส่วนร่วมของบางกลุ่ม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องเน้นการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ เพิ่มช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุม และสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการผลิตทุเรียนอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

สมมติฐาน: ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหาในการผลิตทุเรียนที่พบในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัว ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความเกี่ยวข้องแบบใดหรือทิศทาง (เชิงบวกหรือเชิงลบ) กับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามมากหรือน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระจำนวน 10 ตัว ได้แก่ 1) ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่ 2) ปัญหาน้ำเค็มเข้าสวนในพื้นที่ 3) ปัญหาจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีลดลง 4) ปัญหาสภาพดินเสื่อมโทรมในพื้นที่ 5) ปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนในพื้นที่ 6) ปัญหาการแข่งขันทางการตลาดในพื้นที่ 7) ปัญหาการขาดทุนในพื้นที่ 8) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ 9) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นสังคมเมือง และ 10) ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงในพื้นที่ ได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \dots + b_9X_9 + b_{10}X_{10}$$

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปร ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรอิสระ

X_1 = ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_2 = ปัญหาน้ำเค็มเข้าสวนในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_3 = ปัญหาจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีลดลง (คะแนนเฉลี่ย)

X_4 = ปัญหาสภาพดินเสื่อมโทรมในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_5 = ปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_6 = ปัญหาการแข่งขันทางการตลาดในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_7 = ปัญหาการขาดทุนในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_8 = ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

X_9 = ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นสังคมเมือง (คะแนนเฉลี่ย)

X_{10} = ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรตาม

Y = ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (คะแนนเฉลี่ย)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมา รายละเอียดตามตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

$n = 52$

ที่	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ตัวแปรอิสระ			
X_1	ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่	3.90	2.55
X_2	ปัญหาน้ำเค็มเข้าในพื้นที่สวนทุเรียน	3.87	1.12
X_3	ปัญหาจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีลดลง	3.96	1.41
X_4	ปัญหาสภาพดินเสื่อมโทรมในพื้นที่	4.08	1.06
X_5	ปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนในพื้นที่	3.89	1.10
X_6	ปัญหาการแข่งขันทางการตลาดในพื้นที่	4.10	1.07
X_7	ปัญหาการขาดทุนในพื้นที่	2.90	1.35
X_8	ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)	3.65	0.99
X_9	ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นสังคมเมือง (คะแนนเฉลี่ย)	3.29	1.14
X_{10}	ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงในพื้นที่ (คะแนนเฉลี่ย)	3.90	1.09

ตารางที่ 30 (ต่อ)

n = 52

ที่	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ตัวแปรตาม		
Y	ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (คะแนนเฉลี่ย)	3.73	1.12

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร เข้าสมการคำนวณโดยวิธี วิธี Enter method วิธีนี้ทำโดยการนำตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ต้องการใส่ลงในสมการพร้อมๆ กันในคราวเดียว โดยไม่มีการคัดเลือกหรือจัดลำดับตัวแปรใดๆ ก่อน รายละเอียดตามตารางที่ 31

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

n = 52

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig
ค่าคงที่	3.805	8.316	0.000
X ₂	-0.214	-2.225	0.032
R ² = 0.262 SEE = 0.607 F = 1.454 Sig of F = 0.192			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยนำตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัว เข้าไปในสมการปรากฏว่าได้ค่า $F = 1.454$ Sig. = 0.000 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.262 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม คือ ระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 26.2 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในบรรดาตัวแปรอิสระทั้งหมด 10 ตัว พบว่า มี 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม คือ ปัญหาน้ำเค็มเข้าในพื้นที่สวนทุเรียนในเชิงลบกับตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์เขียนสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_7X_7$$

$$Y = 3.805 - 0.214X_2$$

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในตารางที่ 29 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสรุปได้ว่า มีหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของเกษตรกรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ ปัญหาน้ำเค็มเข้าในพื้นที่สวนทุเรียน ซึ่งส่งผลต่อการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

2.1 ปัญหาน้ำเค็มเป็นปัจจัยเฉพาะทางเทคนิคและแรงกดดัน โดยน้ำเค็มเป็นภัยคุกคามทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของดิน น้ำ และผลผลิตทุเรียน ซึ่งปัญหานี้ต้องการความรู้เฉพาะทางและการสนับสนุนทางเทคนิค เช่น การตรวจวัดความเค็ม การจัดหาน้ำจืด หรือการปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก อย่างไรก็ตามหากเกษตรกรไม่ได้รับการสื่อสารหรือสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากเจ้าหน้าที่ ก็จะรู้สึกว่ามีประโยชน์ที่จะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือวางแผนร่วมกัน

2.2 ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการมีส่วนร่วม โดยหากการแก้ไขปัญหาน้ำเค็มไม่ได้ผล หรือไม่ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมจากหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ ก็อาจทำให้เกษตรกร หมดความไว้วางใจ ต่อกระบวนการสื่อสาร ยิ่งไปกว่านั้นการมีส่วนร่วมจะลดลงเมื่อสมาชิกเห็นว่า “แม้จะพูดคุย ปรัชญา หรือเสนอความเห็น แต่ปัญหาไม่ถูกแก้ไข”

2.3 ลดความต่อเนื่องของกิจกรรมกลุ่ม โดยปัญหาน้ำเค็มส่งผลกระทบต่อสุขภาพของต้นทุเรียนและรายได้โดยตรง ทำให้เกษตรกรบางรายจำเป็นต้องหยุดผลิตหรือหยุดเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ชั่วคราว รวมถึงการขาดการมีส่วนร่วมต่อเนื่องในกิจกรรมกลุ่มหรือเวทีการสื่อสารทำให้ระดับการสื่อสารโดยรวมของกลุ่มลดลง

2.4 ก่อให้เกิดภาระเพิ่มจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการจัดการกับปัญหาน้ำเค็ม ต้องใช้เวลามาก เช่น การสูบน้ำ การกักเก็บน้ำฝน หรือการปรับปรุงดิน โดยส่งผลให้เกษตรกรมีเวลาและพลังงานจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

